

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od 1.1.2000 do 31.12.2000

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob			
			Počet	Tj. %	Doda- tečně	Alko- hol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
121	Opuštění dítěte	10	7	70,00	0	0	3	0	0	0	8	4	0	0
122	Únos	21	21	100,00	0	1	4	1	0	1	19	4	1	0
131	Loupeže	4 644	1 811	39,00	100	171	799	201	366	542	2 298	768	285	341
132	Loupeže na finančních institut.	55	17	30,91	0	0	11	0	0	0	17	7	0	0
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	85	83	97,65	0	7	35	0	1	1	67	26	0	1
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	813	792	97,42	4	290	267	2	25	27	647	191	2	26
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	261	258	98,85	1	99	97	1	6	7	257	87	1	6
151	Úmyslné ublížení na zdraví	7 194	6 466	89,88	37	1 308	1 693	264	350	612	6 445	1 536	276	330
161	Rvačky	21	20	95,24	0	6	7	1	1	2	90	16	2	5
171	Násilí a vyhroz. proti skup. ob.	146	131	89,73	3	28	30	8	8	16	134	27	6	13
172	Braní rukojmí	2	2	100,00	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	2 878	2 789	96,91	4	861	759	63	39	102	2 261	548	41	33
181	Vydírání	1 979	1 731	87,47	14	89	555	340	183	515	1 499	388	258	115
182	Omez. a zbavení os. svobody	596	482	80,87	10	61	120	59	17	75	410	76	80	18
183	Porušování domovní svobody	2 022	1 785	88,28	10	216	654	135	105	234	1 643	475	183	93
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	799	786	98,37	4	10	166	3	2	5	784	142	5	2
185	Tyrání svěřené osoby	148	146	98,65	0	12	31	0	2	2	141	25	0	1
187	Omezování svobody vyznání	1	1	100,00	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	36	35	97,22	0	0	8	5	1	6	17	4	3	0
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	4	2	50,00	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
101-190	Násilné činy celkem:	21 996	17 595	79,99	200	3 198	5 310	1 083	1 111	2 152	17 003	4 393	1 143	989

I.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od 1.1.2001 do 31.12.2001

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob			
			Počet	Tj. %	Doda- tečně	Alko- hol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	20	18	90,00	0	3	2	0	0	0	17	2	0	0
122	Únos	16	16	100,00	0	1	9	0	0	0	12	6	0	0
131	Loupeže	4 321	1 795	41,54	137	142	857	245	361	561	2 177	749	297	349
132	Loupeže na finančních institut.	51	18	35,29	3	1	9	0	1	1	21	10	0	1
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	103	97	94,17	1	12	39	0	1	1	85	35	0	1
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	721	706	97,92	1	278	294	2	12	14	554	198	1	6
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	268	267	99,63	0	91	120	0	6	6	236	98	0	5
151	Úmyslné ublížení na zdraví	7 065	6 347	89,84	27	1 420	1 804	283	344	621	6 310	1 624	276	339
161	Rvačky	41	40	97,56	0	14	25	0	2	2	113	36	0	3
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	135	120	88,89	0	22	36	8	8	16	94	30	5	3
172	Braní rukojmí	6	5	83,33	0	1	2	0	1	1	2	1	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	3 124	3 057	97,86	1	953	869	74	39	113	2 483	637	49	34
181	Vydírání	1 908	1 707	89,47	8	72	564	399	173	556	1 447	394	275	160
182	Omez. a zbavení os. svobody	718	604	84,12	5	42	135	131	67	193	486	79	114	50
183	Porušování domovní svobody	2 023	1 796	88,78	5	258	686	121	110	221	1 645	515	180	72
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	746	723	96,92	0	12	165	1	4	5	690	138	1	1
185	Týrání svěřené osoby	138	138	100,00	1	9	45	0	1	1	132	40	0	1
187	Omezování svobody vyznání	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	63	62	98,41	0	1	8	17	3	19	53	6	17	3
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	6	4	66,67	0	1	1	1	0	1	3	0	1	0
101-190	Násilné činy celkem:	21 709	17 723	81,64	196	3 371	5 730	1 285	1 141	2 343	16 790	4 662	1 218	1 035

II.

Policejní prezidium ČR

Stat. výkaz zahájení úkonů tr. říz. za období od

1.1.2002 do 31.12.2002

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob			
			Počet	Tj. %	Doda- tečně	Alko- hol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	2	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	16	10	62,50	0	1	2	0	0	0	11	2	0	0
122	Únos	23	17	73,91	0	1	5	2	0	2	14	4	2	0
131	Loupeže	5 434	2 450	45,09	95	201	1 258	251	480	685	3 037	1 204	283	498
132	Loupeže na finančních institut.	34	14	41,18	3	0	9	0	1	1	11	4	0	0
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	104	94	90,38	0	14	51	0	0	0	85	44	0	0
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	703	685	97,44	0	275	303	2	17	19	574	207	2	12
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	249	233	93,57	0	80	100	1	8	9	223	86	1	7
151	Úmyslné ublížení na zdraví	7 321	6 034	82,42	25	1 331	2 113	231	313	534	6 201	1 954	250	307
161	Rvačky	29	25	86,21	0	8	12	1	3	4	121	24	0	8
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	161	132	81,99	0	35	49	7	4	11	118	39	5	4
172	Braní rukojmí	5	5	100,00	0	0	4	0	0	0	11	4	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	2 770	2 550	92,06	6	715	974	61	52	113	2 087	726	36	34
181	Vydírání	2 093	1 720	82,18	13	90	660	258	197	446	1 529	506	236	155
182	Omez. a zbavení os. svobody	569	421	73,99	6	43	114	84	40	117	351	67	70	38
183	Porušování domovní svobody	2 568	1 820	70,87	9	258	853	80	118	191	1 654	634	133	84
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	978	820	83,84	1	12	221	0	2	2	880	209	0	2
185	Tyrání svěřené osoby	194	167	86,08	0	14	45	0	0	0	171	41	0	0
187	Omezování svobody vyznání	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	50	42	84,00	0	0	14	4	1	5	36	6	6	1
189	Porušování svob.sduř. a shrom.	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	17	6	35,29	0	0	3	0	0	0	6	3	0	0
101-190	Násilné činy celkem:	23 555	17 456	74,11	166	3 132	6 875	982	1 241	2 144	17 356	5 855	1 024	1 157

III.

www.mvcr.cz/statistiky/kriminalita.html

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2003 do 31.12.2003

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob				
			ukončeno	prověřováni		v prověřováni	Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	9	8	2	7	1	0	0	3	0	0	0	9	2	0	0	0	6
122	Únos	14	14	0	14	1	2	2	6	1	0	1	18	7	1	0	6	
131	Loupeže	5 443	4 746	844	2 303	184	253	234	1 228	315	538	755	3 140	1 263	365	541	259	
132	Loupeže na finančních institut.	65	52	14	31	1	2	2	9	0	1	1	29	10	0	1	2	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	124	120	6	116	4	21	21	69	0	1	1	116	62	0	3	7	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	716	706	11	700	6	289	284	355	0	20	20	603	267	0	16	64	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	267	257	12	255	7	112	110	133	1	4	5	251	122	1	3	12	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	6 853	6 356	612	5 694	294	1 370	1 341	2 267	221	337	553	6 222	2 163	242	348	474	
161	Rvačky	14	13	2	13	2	4	4	8	0	2	2	75	15	0	3	5	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	126	118	9	111	4	40	39	60	0	2	2	102	51	0	2	8	
172	Braní rukojmí	4	4	0	4	0	0	0	1	0	0	0	4	1	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	2 552	2 447	157	2 352	52	684	675	939	31	41	72	2 010	740	24	38	122	
181	Vydírání	1 835	1 713	168	1 500	39	88	80	706	169	147	305	1 411	525	166	123	92	
182	Omez. a zbavení os. svobody	521	489	54	401	18	43	37	139	40	26	63	368	99	54	27	26	
183	Porušování domovní svobody	2 604	2 464	173	1 806	71	281	276	920	93	106	186	1 739	686	160	99	226	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	809	740	92	730	39	15	15	229	0	3	3	832	222	0	2	264	
185	Tyrání svěřené osoby	137	131	13	130	8	15	14	44	0	1	1	144	40	0	1	53	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	29	27	5	26	2	1	1	9	2	1	3	27	8	1	2	3	
189	Porušování svob.sduž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	4	4	13	4	0	0	0	3	0	0	0	5	4	0	0	1	
101-190	Násilné činy celkem:	22 358	20 614	2 219	16 396	738	3 260	3 173	7 217	873	1 235	1 978	17 314	6 371	1 014	1 215	1 656	

IV.

www.mvcr.cz/statistiky/kriminalita.html

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2004 do 31.12.2004

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob						
			ukončeno prověřování			Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Ženy	
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	14	12	2	12	0	2	2	5	0	0	0	13	6	0	0	0	0	10
122	Únos	15	13	2	11	0	1	1	7	0	0	0	9	6	0	0	0	0	3
131	Loupeže	5 931	5 262	752	2 537	204	290	254	1 374	287	611	816	3 161	1 285	305	570	0	0	226
132	Loupeže na finančních institut.	176	144	33	61	6	0	0	30	0	0	0	42	19	0	0	0	0	1
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	110	107	4	104	4	13	13	69	0	2	2	93	57	0	2	0	0	5
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	840	835	7	826	6	334	330	387	1	35	36	686	311	0	28	0	0	43
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	263	260	6	260	7	105	103	145	0	11	11	259	123	0	8	0	0	23
151	Úmyslné ublížení na zdraví	7 180	6 732	503	5 998	241	1 413	1 399	2 396	174	365	531	6 483	2 322	202	362	0	0	482
161	Rvačky	24	24	0	24	1	7	7	17	1	7	7	127	43	0	11	0	0	11
171	Násilí a vyhroz. proti skup. ob.	116	108	8	93	2	32	32	50	3	0	3	93	45	2	1	0	0	3
172	Braní rukojmí	2	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	2 700	2 628	94	2 544	38	782	771	1 073	29	40	69	2 158	873	29	28	0	0	123
181	Vydírání	1 786	1 677	135	1 471	36	127	116	707	122	152	260	1 428	555	129	126	0	0	101
182	Ómez. a zbavení os. svobody	457	419	53	337	6	49	45	140	25	14	36	303	103	38	17	0	0	21
183	Porušování domovní svobody	2 540	2 411	146	1 799	42	313	305	969	58	90	136	1 717	791	97	74	0	0	216
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	807	754	67	742	17	18	16	238	0	1	1	817	242	0	1	0	0	279
185	Tyrání svěřené osoby	185	168	21	167	3	12	11	58	0	0	0	152	49	0	0	0	0	63
186	Tyrání osoby žijící ve spol. obydlí	161	138	23	138	0	42	41	72	0	0	0	108	51	0	0	0	0	3
187	Ómezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	31	30	1	30	0	2	2	14	1	1	1	20	6	0	3	0	0	3
189	Porušování svob.sdrůž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	14	4	13	4	0	0	0	1	0	0	0	4	1	0	0	0	0	3
101-190	Násilné činy celkem:	23 579	21 939	1 889	17 364	624	3 604	3 508	7 864	705	1 341	1 924	17 920	7 001	806	1 244	0	0	1 647

V.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2005 do 31.12.2005

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob					
			ukončeno prověřování	provo- řování		Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Děti 1-17 let	Celkem	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Ženy
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	14	12	2	11	0	3	3	4	0	0	0	14	5	0	0	11	
122	Únos	13	11	3	11	0	1	1	6	0	1	1	11	6	0	1	4	
131	Loupeže	5 368	4 777	621	2 318	201	265	232	1 309	215	543	715	2 815	1 194	295	482	235	
132	Loupeže na finančních institut.	182	156	26	70	23	2	1	58	0	1	1	57	31	0	0	1	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	82	76	6	68	0	12	10	36	0	0	0	64	35	0	0	6	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	692	686	6	679	3	249	238	348	2	22	24	548	246	2	15	56	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	243	240	3	236	4	92	89	111	1	6	7	231	97	1	7	23	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	6 439	6 020	444	5 387	226	1 320	1 306	2 301	152	327	467	5 827	2 222	166	320	437	
161	Rvačky	26	24	2	23	0	9	9	10	0	1	1	72	20	0	1	1	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	98	94	4	86	1	25	25	40	1	5	6	90	35	1	9	3	
172	Braní rukojmí	6	6	0	6	0	1	0	4	0	1	1	7	2	0	2	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	2 493	2 411	90	2 337	36	722	711	1 033	28	32	60	1 923	766	24	21	126	
181	Vydírání	1 608	1 492	134	1 323	34	111	102	660	101	114	209	1 216	455	129	90	71	
182	Omez. a zbavení os. svobody	417	385	36	309	11	33	31	126	39	13	52	273	85	34	13	24	
183	Porušování domovní svobody	2 378	2 277	106	1 713	52	291	273	981	40	79	114	1 543	738	42	59	182	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	655	607	51	592	15	14	13	212	1	0	1	638	217	0	0	237	
185	Týrání svěřené osoby	202	186	17	185	3	27	27	49	0	1	1	186	43	0	1	77	
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	546	505	42	505	13	160	159	230	0	0	0	421	183	0	0	13	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	25	24	2	24	0	1	1	10	0	1	1	20	8	0	2	4	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	10	1	9	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	
101-190	Násilné činy celkem:	21 684	20 159	1 624	16 046	631	3 383	3 272	7 592	581	1 149	1 664	16 145	6 456	700	1 027	1 539	

VI.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2006 do 31.12.2006

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob				
			ukončeno prověřování			Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Děti 1-17 let	Celkem	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let
111	Usmrcení lidského plodu-§227	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	14	13	1	13	2	3	3	6	0	0	0	15	7	0	0	11
122	Únos	16	14	3	13	0	0	0	8	0	1	1	11	5	0	1	7
131	Loupeže	4 613	4 000	638	2 065	217	225	1 159	238	450	630	2 549	1 033	236	472	194	
132	Loupeže na finančních institut.	170	131	39	63	12	4	4	50	1	0	1	54	29	2	0	3
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	116	112	6	107	3	20	19	77	0	2	2	97	63	0	2	6
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	680	672	9	668	2	271	262	336	2	22	24	543	251	2	17	49
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	236	235	3	233	1	100	99	120	0	4	4	231	110	0	4	20
151	Úmyslné ublížení na zdraví	5 765	5 286	499	4 713	209	1 233	1 219	1 984	127	296	419	5 058	1 901	131	275	366
161	Rvačky	18	16	2	15	1	3	3	7	0	2	2	64	15	0	2	7
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	95	86	9	80	1	32	32	37	3	5	8	73	27	3	3	3
172	Braní rukojmí	2	2	0	2	0	1	1	1	0	0	0	8	5	0	0	1
173	Nebezpečné vyhrožování	2 049	1 938	118	1 871	29	573	564	852	20	30	50	1 592	662	15	19	97
181	Vydirání	1 292	1 164	144	1 043	34	95	84	514	101	93	186	986	406	107	67	64
182	Omez. a zbavení os. svobody	289	263	30	202	7	18	16	86	12	9	21	174	59	15	6	15
183	Porušování domovní svobody	2 203	2 033	174	1 480	29	275	263	775	38	69	99	1 255	570	40	32	145
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	663	614	52	605	14	11	10	255	0	0	0	691	275	0	0	249
185	Týrání svěřené osoby	164	146	18	145	6	22	21	46	0	0	0	149	42	0	0	52
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	532	497	35	497	18	148	145	234	0	3	3	437	188	0	3	16
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	17	14	3	14	1	1	1	5	1	0	1	11	3	3	0	1
189	Porušování svob.sdrůž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	4	2	3	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
101-190	Násilné činy celkem:	19 171	17 444	1 816	14 028	596	3 098	2 999	6 630	544	990	1 456	14 196	5 732	555	907	1 329

VII.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2007 do 31.10.2007

Česká republika

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prověřování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob					
			ukončeno	prověřování		Počet	Doda-tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci-divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Děti 1-17 let	Celkem	Reci-divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Ženy
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	13	11	2	10	1	1	1	5	0	0	0	13	5	0	0	10	
122	Únos	15	13	3	11	1	0	0	5	0	0	0	14	2	0	0	3	
131	Loupeže	3 750	3 116	682	1 552	190	199	168	819	158	385	505	1 891	718	170	362	126	
132	Loupeže na finančních institut.	131	107	29	40	10	0	0	29	0	1	1	27	18	0	0	2	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	85	71	16	70	2	19	17	38	0	0	0	67	33	0	0	7	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	513	491	22	489	2	208	202	241	0	13	13	389	164	0	10	35	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	188	177	13	175	0	69	68	87	0	5	5	171	73	0	6	11	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	5 335	4 427	934	3 851	235	1 062	1 048	1 508	118	304	415	4 205	1 414	119	294	281	
161	Rvačky	14	13	2	12	0	5	5	6	0	2	2	60	16	0	2	11	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	54	44	11	40	3	11	11	18	1	2	3	47	17	0	4	3	
172	Braní rukojmí	2	2	0	2	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	1 723	1 511	222	1 455	50	465	452	661	15	25	39	1 239	502	14	19	60	
181	Vydirání	1 152	951	224	861	44	54	49	422	74	97	166	806	298	81	86	59	
182	Omez. a zbavení os. svobody	299	246	57	182	9	20	20	65	24	8	30	174	39	38	5	13	
183	Porušování domovní svobody	2 026	1 756	272	1 173	67	197	192	651	37	52	85	1 149	524	49	50	150	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	437	314	131	308	17	6	6	115	0	2	2	361	123	0	2	134	
185	Týrání svěfene osoby	139	111	27	111	9	14	12	42	0	0	0	110	28	0	0	42	
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	588	499	89	496	20	117	113	203	0	3	3	462	178	0	3	11	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	26	23	3	21	1	0	0	11	1	1	2	19	8	0	2	4	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	16	3	13	2	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	
101-190	Násilné činy celkem:	16 668	14 027	2 778	10 998	667	2 483	2 398	4 976	430	907	1 280	11 375	4 212	473	853	989	

VIII.

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od 1.1.2000 do 31.12.2000

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob			
			Počet	Tj. %	Doda- tečně	Alko- hol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	2	1	50,00	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
122	Únos	2	2	100,00	0	0	2	0	0	0	2	2	0	0
131	Loupeže	144	82	56,94	3	12	36	7	14	21	121	42	12	13
132	Loupeže na finančních institut.	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	5	5	100,00	0	1	2	0	0	0	4	2	0	0
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	64	64	100,00	0	27	18	0	2	2	61	10	0	3
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	15	15	100,00	0	9	7	0	0	0	17	8	0	0
151	Úmyslné ublížení na zdraví	506	455	89,92	1	121	112	22	20	42	454	102	23	18
161	Rvačky	1	1	100,00	0	1	1	0	0	0	3	1	0	0
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	9	8	88,89	0	1	1	0	0	0	5	1	0	0
172	Braní rukojmí	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	357	352	98,60	0	121	82	5	8	13	319	67	4	8
181	Vydírání	132	130	98,48	0	15	39	24	9	33	103	26	13	7
182	Omez. a zbavení os. svobody	39	29	74,36	0	5	9	4	1	5	27	6	7	1
183	Porušování domovní svobody	169	150	88,76	3	10	55	29	13	42	148	36	39	14
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	44	44	100,00	0	0	14	0	0	0	43	11	0	0
185	Týrání svěřené osoby	12	12	100,00	0	2	1	0	1	1	12	1	0	1
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	2	2	100,00	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
101-190	Násilné činy celkem:	1 516	1 363	89,91	8	326	384	91	69	160	1 338	320	98	66

I.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od 1.1.2001 do 31.12.2001

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob			
			Počet	Tj. %	Doda- tečně	Alko- hol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
122	Únos	1	1	100,00	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
131	Loupeže	118	64	54,24	6	10	32	9	13	22	77	28	10	12
132	Loupeže na finančních institut.	2	1	50,00	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	2	2	100,00	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	49	49	100,00	0	32	24	0	1	1	34	12	0	1
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	16	16	100,00	0	6	7	0	1	1	15	6	0	1
151	Úmyslné ublížení na zdraví	482	448	92,95	0	136	127	23	16	39	425	99	22	20
161	Rvačky	1	1	100,00	0	1	0	0	0	0	5	0	0	0
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	9	9	100,00	0	3	4	0	0	0	6	4	0	0
172	Braní rukojmí	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	390	387	99,23	0	133	95	7	7	14	339	83	6	4
181	Vydírání	123	116	94,31	0	12	41	22	8	29	114	32	27	12
182	Omez. a zbavení os. svobody	36	33	91,67	0	3	7	4	4	8	36	5	9	4
183	Porušování domovní svobody	142	127	89,44	0	26	53	11	8	19	116	41	15	3
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	54	54	100,00	0	2	17	0	0	0	47	15	0	0
185	Týrání svěřené osoby	8	8	100,00	0	0	4	0	0	0	9	4	0	0
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	3	2	66,67	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
189	Porušování svob.sduž. a shrom.	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
101-190	Násilné činy celkem:	1 446	1 326	91,70	7	367	416	76	58	133	1 236	332	89	57

II.

Policejní prezidium ČR

Stat. výkaz zahájení úkonů tr. říz. za období od

1.1.2002 do 31.12.2002

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob			
			Počet	Tj. %	Doda- tečně	Alko- hol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	2	1	50,00	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0
122	Unos	1	1	100,00	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
131	Loupeže	140	89	63,57	4	15	58	3	14	16	105	55	4	11
132	Loupeže na finančních institut.	2	1	50,00	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	3	3	100,00	0	1	2	0	0	0	3	2	0	0
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	40	39	97,50	0	19	24	0	0	0	30	16	0	0
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	20	20	100,00	0	7	9	0	1	1	16	8	0	1
151	Úmyslné ublížení na zdraví	481	421	87,53	0	96	119	18	16	34	413	109	17	15
161	Rvačky	1	1	100,00	0	1	0	0	0	0	4	0	0	0
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	6	5	83,33	0	1	2	1	0	1	5	2	1	0
172	Braní rukojmí	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
173	Nebezpečné vyhrožování	326	320	98,16	0	123	118	0	10	10	277	95	0	5
181	Vydírání	123	108	87,80	0	10	42	16	15	30	87	28	15	10
182	Omez. a zbavení os. svobody	25	20	80,00	0	1	3	5	0	5	18	0	8	0
183	Porušování domovní svobody	172	129	75,00	2	15	65	8	10	18	115	44	15	9
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	55	52	94,55	0	2	13	0	0	0	54	11	0	0
185	Týrání svěřené osoby	14	14	100,00	0	1	3	0	0	0	15	3	0	0
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
188	Útisk	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
101-190	Násilné činy celkem:	1 423	1 235	86,79	7	294	467	51	67	116	1 164	383	60	52

III.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2003 do 31.12.2003

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem	Objasněno			Spácháno skutků				Stíháno, vyšetřováno osob					
			ukončeno	prověřováno		v prověřováno	Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
122	Únos	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
131	Loupeže	147	129	18	79	8	12	12	49	5	10	14	105	42	6	9	15	
132	Loupeže na finančních institut.	5	5	0	5	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	11	11	0	10	0	2	2	5	0	0	0	9	4	0	0	0	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	48	48	0	47	0	16	16	24	0	3	3	43	19	0	3	6	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	17	17	0	17	0	8	8	9	0	0	0	17	9	0	0	0	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	443	425	21	394	17	91	89	146	15	23	37	427	144	10	23	37	
161	Rvačky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	6	6	0	6	0	2	2	4	0	0	0	11	8	0	0	1	
172	Braní rukojmí	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	277	276	1	269	1	87	87	89	4	3	7	233	75	4	3	20	
181	Vydírání	140	137	4	124	0	7	7	64	16	9	25	107	46	13	8	9	
182	Omez. a zbavení os. svobody	31	31	0	27	0	4	4	6	4	1	5	24	4	6	3	3	
183	Porušování domovní svobody	138	135	3	106	6	18	17	59	6	6	12	100	48	7	4	16	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	61	61	0	60	1	1	1	20	0	0	0	60	17	0	0	19	
185	Tyrání svěřené osoby	14	14	0	13	0	0	0	4	0	0	0	15	4	0	0	6	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	4	3	1	3	0	0	0	1	2	0	2	3	1	1	1	0	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
101-190	Násilné činy celkem:	1 364	1 319	49	1 181	34	250	247	492	52	56	106	1 177	431	47	55	132	

IV.

www.mvcr.cz/statistiky/kriminalita.html

Policejní prezidium ČR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2004 do 31.12.2004

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob					
			ukončeno prověřování	celkem		Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Mládeží	Celkem	Reci- divisté	Děti	Mladiství	Ženy
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	2	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
122	Únos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
131	Loupeže	210	192	19	101	6	19	19	53	12	9	20	138	59	12	8	15	
132	Loupeže na finančních institut.	16	11	5	7	0	0	0	6	0	0	0	6	5	0	0	0	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	5	5	0	4	0	1	1	3	0	0	0	4	3	0	0	0	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	50	50	0	50	0	27	27	21	0	2	2	50	20	0	2	4	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	10	10	0	10	0	2	1	7	0	0	0	10	7	0	0	1	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	427	413	14	374	8	82	80	142	10	23	33	390	127	15	19	32	
161	Rvačky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	3	3	0	3	0	2	2	2	0	0	0	2	2	0	0	0	
172	Braní rukojmí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	272	271	1	266	0	81	80	96	5	2	7	229	83	5	1	17	
181	Vydírání	115	112	4	105	1	9	9	52	11	10	21	98	38	13	12	8	
182	Omez. a zbavení os. svobody	30	27	3	25	0	3	3	10	5	1	6	26	9	8	1	4	
183	Porušování domovní svobody	147	138	9	92	2	19	19	49	4	5	8	91	42	4	3	15	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	59	59	0	58	0	2	2	19	0	0	0	66	17	0	0	22	
185	Týrání svěřené osoby	8	7	1	7	0	0	0	1	0	0	0	7	1	0	0	3	
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	5	5	0	5	0	1	1	4	0	0	0	4	3	0	0	0	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
101-190	Násilné činy celkem:	1 374	1 320	56	1 124	18	255	251	476	47	53	98	1 143	427	57	47	124	

V.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2005 do 31.12.2005

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob					
			ukončeno prověřování			Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Děti 1-17 let	Celkem	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Ženy
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	2	2	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	
122	Únos	2	2	0	2	0	0	0	2	0	0	0	2	2	0	0	0	
131	Loupeže	189	168	22	94	7	13	10	50	9	21	30	121	55	15	11	8	
132	Loupeže na finančních institut.	3	2	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	3	3	0	3	0	0	0	2	0	0	0	3	2	0	0	0	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	45	45	0	45	0	28	28	26	0	0	0	36	16	0	0	1	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	14	14	0	13	0	8	8	7	0	0	0	11	6	0	0	3	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	448	428	20	401	7	105	105	178	9	35	43	417	170	9	33	31	
161	Rvačky	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	4	0	0	0	0	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	3	3	0	3	0	1	1	1	0	0	0	3	0	0	0	1	
172	Braní rukojmí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	300	298	2	292	1	97	96	109	3	4	7	246	90	3	3	18	
181	Vydirání	101	98	3	87	3	10	10	39	7	10	16	95	29	9	13	3	
182	Omez. a zbavení os. svobody	20	19	1	16	1	4	4	6	2	1	3	15	4	4	1	0	
183	Porušování domovní svobody	143	139	4	101	3	11	9	55	6	3	9	88	43	3	3	14	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	36	36	0	36	0	1	1	13	0	0	0	42	12	0	0	18	
185	Týrání svěřené osoby	9	9	0	9	1	2	2	5	0	0	0	11	5	0	0	4	
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	24	24	0	24	0	7	7	8	0	0	0	18	6	0	0	2	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
101-190	Násilné činy celkem:	1 348	1 296	53	1 134	24	289	283	504	36	75	109	1 119	442	43	65	106	

VI.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2006 do 31.12.2006

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno			Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob				
			ukončeno prověřování	řování		Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Děti 1-17 let	Celkem	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Ženy
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
122	Únos	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
131	Loupeže	190	153	37	79	4	9	9	43	5	8	12	74	35	8	9	2	
132	Loupeže na finančních institut.	5	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	5	5	0	5	0	1	1	1	0	0	0	5	1	0	0	0	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	29	29	0	29	0	15	15	16	0	4	4	24	11	0	3	3	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	15	15	0	15	0	12	12	12	0	0	0	15	10	0	0	0	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	412	399	13	369	15	107	105	151	16	21	36	389	143	14	25	25	
161	Rvačky	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	5	1	0	0	0	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	4	4	0	3	0	1	1	1	0	0	0	3	1	0	0	0	
172	Braní rukojmí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	228	221	7	217	0	69	69	79	3	1	4	185	60	3	1	9	
181	Vydirání	85	78	7	75	0	13	13	37	10	3	12	69	24	14	1	1	
182	Omez. a zbavení os. svobody	17	16	1	15	0	0	0	3	4	1	5	15	3	4	1	1	
183	Porušování domovní svobody	155	141	14	86	1	10	7	47	8	3	11	74	33	10	2	11	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	33	33	0	33	0	2	2	10	0	0	0	32	10	0	0	13	
185	Týrání svěžené osoby	15	15	0	15	0	0	0	6	0	0	0	14	4	0	0	4	
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	26	26	0	26	0	8	8	13	0	0	0	24	12	0	0	0	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útlak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
101-190	Násilné činy celkem:	1 234	1 149	85	978	20	251	246	425	46	42	85	937	352	53	43	70	

VII.

Policejní prezidium CR

Statistický výkaz č. 1 - kriminalita za období od

1.1.2007 do 31.10.2007

Kraj: JIHOČESKÝ

TSK	Název	Zjištěno	z toho		Celkem v prově- řování	Objasněno		Spácháno skutků					Stíháno, vyšetřováno osob					
			ukončeno prověřování			Počet	Doda- tečně	Pod vlivem	Z toho alkohol	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Děti 1-17 let	Celkem	Reci- divisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let	Ženy
111	Usmrcení lidského plodu-§227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
112	Usmrcení lidského plodu-§228	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
121	Opuštění dítěte	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	1
122	Únos	3	3	0	3	0	0	0	1	0	0	0	3	1	0	0	0	1
131	Loupeže	166	140	27	81	15	11	11	49	8	9	17	81	40	6	9	2	
132	Loupeže na finančních institut.	7	7	2	4	3	0	0	7	0	0	0	1	1	0	0	0	
141	Násilí na veř. čin. mimo pol.	3	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
142	Násilí na veř. čin. - policistovi	20	20	0	20	0	11	11	14	0	0	0	14	8	0	0	2	
143	Násilí na veř. čin. - obec. pol.	13	13	0	13	0	7	7	12	0	0	0	8	7	0	0	0	
151	Úmyslné ublížení na zdraví	287	270	19	249	2	61	60	93	9	21	29	249	83	8	22	21	
161	Rvačky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
171	Násilí a vyhrož. proti skup. ob.	3	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	
172	Braní rukojmí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
173	Nebezpečné vyhrožování	173	172	1	170	3	62	61	75	1	5	6	147	58	1	2	9	
181	Vydirání	60	54	8	52	1	5	4	33	6	4	10	45	18	8	3	3	
182	Omez. a zbavení os. svobody	15	14	1	10	0	2	2	6	2	0	2	9	3	4	0	0	
183	Porušování domovní svobody	160	136	25	97	3	26	25	59	4	8	11	107	50	3	6	14	
184	Neopr.zás.do práva domu, bytu...	32	31	1	31	0	1	1	12	0	0	0	34	12	0	0	11	
185	Týrání svěřené osoby	4	2	2	2	0	1	1	1	0	0	0	2	1	0	0	0	
186	Týrání osoby žijící ve spol. obydlí	25	24	1	24	0	8	8	14	0	1	1	23	13	0	1	1	
187	Omezování svobody vyznání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
188	Útisk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
189	Porušování svob.sdruž. a shrom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
190	Ostatní násilné trestné činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
101-190	Násilné činy celkem:	981	898	91	766	27	196	192	381	30	48	76	734	300	30	43	66	

VIII.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

DANA KOLÁŘOVÁ

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

PROBLEMATIKA TÝRANÝCH DĚTÍ

–

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY, OCHRANA

Vypracovala:	Dana Kolářová
Vedoucí bakalářské práce:	PhDr. Regina Chalupová
Studijní program:	Sociální pedagogika, Specializace bezpečnostně právní
Datum odevzdání:	30. dubna 2008

Zadání bakalářské práce

NÁZEV PRÁCE:	Problematika týraných dětí – psychologické aspekty, ochrana
ZADÁNÍ PRÁCE:	Práce se zaměřuje na vysvětlení pojmu syndromu CAN. Popisuje způsoby týrání dětí, psychické následky v dalším životě dítěte. Dále se věnuje rizikovým rodičům, dětem a situacím. Praktická část statisticky analyzuje problematiku v Českých Budějovicích a Českém Krumlově. Získaná data porovnává s teoretickými prameny.
JMÉNO STUDENTA:	Dana Kolářová
ROČNÍK:	3.
OBOR:	Sociální pedagogika
SPECIALIZACE:	Bezpečnostní služby
VEDOUCÍ PRÁCE:	PhDr. Regina Chalupová
KATEDRA:	Společenských věd FM VŠE
TERMÍN ZADÁNÍ:	23. března 2007

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
„Problematika týraných dětí – psychologické aspekty, ochrana“
jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Současně prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění
souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě ve
veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou
v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, duben 2008

podpis studenta

Anotace

Práce se zaměřuje na vysvětlení pojmu syndromu CAN. Popisuje způsoby týrání dětí a psychické následky v dalším životě dítěte. Dále se věnuje rizikovým rodičům, dětem a situacím. Praktická část statisticky analyzuje problematiku v Českých Budějovicích a Českém Krumlově. Získaná data porovnává s teoretickými prameny.

Poděkování

Ráda bych poděkovala

vedoucí práce **PhDr. Regině Chalupové**, psycholožce Policie ČR, Správy Jihočeského kraje a soudní znalkyni v odvětví forenzní psychologie, za vedení a konzultační pomoc při zpracování mé práce. Ráda bych také poděkovala Službě kriminální policie a vyšetřování Okresního ředitelství Policie České republiky v Českých Budějovicích a Českém Krumlově za možnost čerpání potřebných informací z archivu ke zpracování této práce.

Obsah

ÚVOD.....	8
1. TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1.1 SYNDROM CAN – ZÁKLADNÍ POJMY A DEFINICE.....	10
1.2 FORMY TÝRÁNÍ	12
1.2.1 TĚLESNÍ TÝRÁNÍ.....	12
1.2.2 PSYCHICKÉ TÝRÁNÍ	15
1.2.3 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ.....	15
1.2.4 ZANEDBÁVÁNÍ	18
1.2.5 ZVLÁŠTNÍ FORMY CAN	19
1.3 PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY.....	20
1.3.1 RIZIKOVÉ RODINY	20
1.3.2 OSOBNOSTI RODIČŮ	22
1.3.3 RIZIKOVÉ DĚTI.....	24
1.3.4 RIZIKOVÉ SITUACE	26
1.3.5 NÁSLEDKY TÝRÁNÍ A ZNEUŽÍVÁNÍ.....	28
1.4 PRÁVNÍ ASPEKTY	29
1.4.1 PRÁVNÍ OCHRANA	29
1.4.2 SPOD – NÁSTROJE K OCHRANĚ DĚTÍ OD STÁTU.....	34
1.4.3 SUBJEKTY POSKYTUJÍCÍ SOCIÁLNĚ – PRÁVNÍ OCHRANU	35
1.4.4 METODY POSTUPŮ SUBJEKTŮ POSKYTUJÍCÍ SPOD	36
1.5 PREVENCE.....	38
1.5.1 PRIMÁRNÍ PREVENCE	40
1.5.2 SEKUNDÁRNÍ PREVENCE	42
1.6 INTERVENCE	43
2. PRAKTICKÁ ČÁST.....	46
2.1 CÍL VÝZKUMU.....	46
2.2 VÝZKUMNÉ METODY	46
2.2 VÝZKUMNÝ VZOREK	47
2.3 INTERPRETACE ZJIŠTĚNÝCH DAT.....	48
2.4 ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	55
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM LITERATURY	59
SEZNAM PŘÍLOH.....	61

Úvod

*„Nad zlato dražší klenot jest dítě,
ale sklo křehčejší, rozrazit se neb naraziti snadně můž,
a škoda odtud nenabytá (tj. nesmírná).“*

J. A. Komenský

V dnešní uspěchané a hektické době se veřejnost staví k většině trestných činů liberálně. Násilné činy a zejména ty, které jsou páčány na dětech, jsou však vnímány velmi silně a emotivně a není téměř nikoho, kdo by takovýto čin ve svém nitru neodsoudil. Jistě nelze označit rodiče za pachatele takového činu, když použije mírného tělesného trestu jako kázeňského napomenutí dítěte za jeho prohřešek, ale hranice mezi týráním a tělesným trestem je převelice tenká. Pro děti představuje týráním, zneužívání a zanedbávání jejich blízkou osobou značné nebezpečí. Toto násilí mívá různé formy a někdy může končit i smrtí. Dítě své rodiče miluje, a mnohdy může považovat jejich chování za zcela běžné a nikomu se nesvěřit. Proto se takovýto čin stává latentním a veřejnost se o něm dovídá buď náhodně, nebo když je již pozdě.

Ve své práci se snažím vysvětlit základní termíny a popsat možné způsoby týráním. Problém syndromu CAN, jak je v odborné literatuře označováno týráním, zneužívání a zanedbávání, mě zaujal proto, že je součástí sociálně patologických jevů dnešní společnosti.

Teoretická část objasňuje základní pojmy, které jsou získány na základě informací z dostupných publikací. Pozornost je věnována možným formám týráním, psychologickým aspektům, rizikovým dětem, rodičům a situacím, prevenci a možné intervenci. Některé formy syndromu CAN jsou přiblíženy pomocí získaných kazuistik. Pozornost je také věnována právním aspektům tohoto problému. Trestný čin týráním je v České republice taxativně vymezen trestním zákonem.

Praktickou část jsem zaměřila na výzkumný vzorek pachatelů, kteří byli v letech 1997 – 2007 za trestný čin týrání svěřené osoby v okrese České Budějovice a Český Krumlov uznáni vinnými na základě rozsudku. Jsou zde posouzeny psychologické aspekty pachatelů a obětí tohoto trestného činu. Tyto informace byly získány ze znaleckých posudků z oboru psychologie, které jsou součástí trestních spisů. Zjištěné údaje jsem procentuálně kvantifikovala a dále interpretovala ve vztahu k teoretickým pramenům. Pro názornost, do jaké míry se vyskytuje daný jev v naší společnosti, jsem použila statistické přehledy.

Cílem práce je zjistit zdali získaná data korespondují s teoretickými prameny a jaké rizikové faktory souvisejí se vznikem syndromu CAN.

1. Teoretická část

1.1 Syndrom CAN – základní pojmy a definice

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, obecně označovaný v anglosaské literatuře jako Child Abuse and Neglect (CAN) a odtud převzatý i do naší terminologie, je soubor nepříznivých příznaků v nejrůznějších oblastech stavu a vývoje dítěte i jeho postavení ve společnosti, v rodině především. Jde o syndrom se značně různorodými jevy, jak co do příčin, mechanismů, tak co do charakteru, závažnosti i dopadu na život dítěte a jeho nejbližšího i vzdálenějšího prostředí¹.

Za týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte považujeme: **jakékoli nenáhodné, preventabilní, vědomé (případně i nevědomé), jednání rodiče, vychovatele anebo jiné osoby vůči dítěti, jež je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a jež poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, popřípadě způsobuje jeho smrt².**

V zásadě jde buď o nedostatečné uspokojování základní potřeb dítěte – potřeb biologických, emočních, dostatku podnětů, nebo uplatňování násilí na dítěti – násilí psychického, fyzického, sexuálního. Opomenout nemůžeme ani sekundární viktimizaci, tedy druhotné vystavování dítěte nadbytečné zátěži v průběhu řešení již rozvinutého syndromu CAN či systémové týrání, které představuje týrání dítěte institucí, jež původně vznikla na ochranu zájmů a potřeb dítěte (škola, dětský domov, OPD aj.)³.

¹ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 15

² Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 24

³ Dušková, Z., a kol.: *Obraz problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003*, Praha: Dětské krizové centrum Praha, 2004, str. 16-17

Syndrom CAN tedy zahrnuje takové formy neadekvátního zacházení s dítětem, které vedou k závažnému narušení až trvalému poškození vývoje, osobnosti, interpersonálních vztahů a sebehodnocení dítěte⁴.

Největší příčinou podle Dunovského, Dytrycha a Matějčka (1995) je uspokojení nejrůznějších nutkání, frustrací, tenzí až psychopatických sklonů pachatelů. Nejčastějšími pachateli jsou vlastní rodiče.

Pro samotnou identifikaci CAN musí být splněna jedna ze základních podmínek – příčinná souvislost mezi aktivitou pachatele vůči dítěti a přímými i nepřímými následky této aktivity pro stav a vývoj dítěte na jednotlivé oblasti jeho života⁵.

Syndrom CAN je nutné chápat jako multifaktoriální společenský jev. Jeho poznávání, zjišťování, terapie a rehabilitace, včetně předcházení, je po výtce záležitostí interdisciplinární⁶. Nejčastěji týrané dítě odhalili lékaři pro neobvyklé zranění dítěte.

Dospělý využívá fyzické síly či psychické převahy a moci nad dítětem, které je na něm závislé.

V naší zemi se odborníci těmito problémy začali zabývat až v sedmdesátých letech. Teprve v roce 1990 byla u nás poprvé zavedena evidence případů CAN. O rok později vstoupila v platnost Úmluva o právech dítěte. V průběhu devadesátých let svoje aktivity postupně rozvíjely linky důvěry, krizová centra a neziskové organizace zaměřené na pomoc a podporu ohroženým dětem.

Počet postižených dětí v České republice narůstá. Počet zaznamenaných případů tělesného týrání dětí se během posledních deseti let zvýšil čtyřnásobně, počet dětí týraných psychicky narostl dvacetkrát⁷.

⁴ Dušková, Z., a kol.: *Obraz problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003*, Praha: Dětské krizové centrum Praha, 2004, str. 16

⁵ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 21-22

⁶ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 20

⁷ Koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodinu do roku 2008, MPaSV

Dle statistik v České republice trpí syndromem CAN 1-2% dětí, dvacet až čtyřicet tisíc dětí mladších patnácti let. V nadpoloviční většině jsou týrány děti mladší šesti let. Nejčastěji se stávají obětmi děti kojeneckého a batolecího věku. Podle odborníků bývají zanedbáváním i týráním ve stejné míře postiženi chlapci i dívky. Odhaduje se, že ročně u nás na následky týrání a zanedbávání péče umírá nejméně padesát dětí⁸.

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte je velice závažný sociopatologický jev, který je součástí naší společnosti. Mnoho dětí syndromem trpí po mnoho let, někdy i celé dětství, protože se bojí svěřit. Následky týrání mají zásadní vliv na další rozvoj osobnosti dítěte, na zařazení se do společnosti, na sebehodnocení.

Často je velice těžké najít hranici mezi tím, co je ještě trest jako výchovný prostředek a co je týrání.

1.2 Formy týrání

1.2.1 Tělesné týrání

Tělesné týrání je definováno jako tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte, a to tam, kde je určitá znalost či důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo že mu vědomě nebylo zabráněno.

(definice podle Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992)

Tělesné týrání dělíme na:

A. Tělesné týrání aktivní povahy

Tato forma týrání zahrnuje násilí na dítěti, při kterém dochází k tělesnému zranění dítěte, k jeho trvalému poškození nebo k usmrcení. K této formě týrání se také řadí pravidelné tělesné trestání dítěte, které se převážně užívá jako výchovný

⁸ www.syndromCAN.cz

prostředek. Pomyslná hranice mezi trestem a tělesným týráním je velmi nepatrná. Při tělesném zranění dítěte je často velmi těžké posoudit, zdali k poranění došlo „nešťastnou náhodou“ nebo úmyslně.

Při aktivním tělesném týráním dochází k poranění, poškození orgánů či jejich funkce, tato poranění mohou být zjevná -otevřená nebo skrytá -zavřená.

Pro skrytá zranění bývá typické poškození tkání a orgánů bez porušení celistvosti kůže (otřesy, pohmoždění, vytrhávání vlasů, poranění svalů a kostí atd.).

Zranění otevřená jsou charakteristická tím, že při nich dochází k porušení kůže, ztrátě krve nebo tělesných tekutin.

Obecně do aktivní formy tělesného týráním řadíme nepřiměřené bití rukou, bití různými nástroji, kopání do dítěte, dušení, škrcení, podávání jedů, alkoholu a jiných návykových látek atd.

Zavřená zranění – jde o poškození tkání a orgánů tupým předmětem. Zavřená poranění se způsobují různými otřesy, pohmožděním, poraněním kostí, poraněním hlavy, Shaken Infant Syndrom (třesení). Subdurální hematom, krvácení mezi tvrdou a měkkou plenou, následkem se může stát hluchota, ochrnutí, dvojité vidění až slepota. Poranění míchy způsobuje znečistlivění, ochrnutí části těla. Poraněním nitrobřišních orgánů tupým předmětem může způsobit roztržení jater, sleziny nebo žaludku. Jako následek tohoto zranění je šok, v některých případech i smrt.

Otevřená poranění – rozumíme tím, každé porušení kůže nebo jakéhokoliv orgánu. Následkem může být vnější krvácení nebo krvácení do tělních dutin, do tkání a orgánů nebo ztráta plazmy u rozsáhlých popálenin. Mezi nejčastější otevřená poranění patří rány na hlavě, nitrooční krvácení, popáleniny nebo rány na hrudníku.

Mnohočetná poranění – objevují se všude, kde je dítě vystaveno již delší dobu opakovaným útokům.⁹

B. Tělesné týrání pasivní povahy

Představují nedostatečné uspokojení nejdůležitějších potřeb dětí v návaznosti na jeho potřeby psychické a sociální. Jde o úmyslné, ale i neúmyslné nepečování při závažných psychických poruchách či značné nezralosti rodičů, o opomenutí v péči o dítě či nepochopení rodičovské role.

Výsledkem takto týraného dítěte bývá nedostatečný rozvoj v mnoha oblastech, nejzávažnějším důsledkem je zpustnutí dítěte v krajním případě smrt.

Mezi základní důsledky týrání pasivní povahy považujeme:

Porucha v prospívání dítěte neorganického původu, nejčastěji se vyskytuje v ekonomicky slabých a společensky nepřizpůsobivých rodinách. Jedná se o poruchu vzniklou podáváním nekvalitní a výživově nedostačující potravy. Výsledkem je těžká dystrofie nebo atrofie, která se projevuje podváhou někdy až zástavou růstu.

Nedostatek zdravotní péče, jde o vědomé odmítání preventivní a léčebné péče. Nevědomé odmítání zdravotní péče, které vyplývá z nepochopení a nepochopení závažnosti zdravotního stavu dítěte a ohrožení jeho života. V tomto případě se může jednat o případy, kdy dospělí způsobí dítěti újmu a bojí se následků.

Nedostatky ve výchově a vzdělání, jedno z významných práv dítěte je právo na vzdělání. Z tohoto vyplývající následky se projevují nerozvinutím mentální kapacity dítěte. Takto postižené dítě se stává ngramotným.

Nedostatek přístřeší, ošacení a ochrany, jedná se především o děti bez domova, největší skupinou jsou děti, které trpí chudobou svých rodičů, jejich nezaměstnaností, nedostačující péči o materiální zajištění svého dítěte.

Vykořisťování dětí, zde jsou děti nuceny k těžké práci nebo žebrání.¹⁰

⁹ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 41-50

1.2.2 Psychické týrání

Psychické týrání zahrnuje chování, které má vážný negativní vliv na citový vývoj dítěte a vývoj jeho chování. Může mít formu slovních útoků na sebevědomí dítěte, opakovaného ponižování dítěte, jeho odmítání či zavrhování.

(definice podle Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992)

O této formě se často nemluví, i přestože se jedná o jedno z nejrozšířenějších forem týrání. Je nejhůře prokazatelné.

Jiné formy týrání jsou prokazatelné a je je možno zadokumentovat. Zde záleží na intenzitě, délce trvání a na jakém vývojovém stupni rozvoje osobnosti k týrání dochází. Můžeme sem zařadit slovní útoky na dítě, zavrhování dítěte, kladení nereálných požadavků na dítě od rodičů apod.. Dítě je ponižováno, odmítáno nebo izolováno. Rodiče záměrně vyžadují po dítěti výkony, o kterých ví, že není schopno splnit. Psychické týrání v sobě také zahrnuje týrání emociální¹¹.

Důsledkem bývá vznik depresí nebo různých závislostí. Postižené dítě se často podceňuje, těžko se zařazuje do mezilidských vztahů, často se stává obětí šikany. Tyto problémy ho často provázejí po celý jeho život.

1.2.3 Sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání je nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoliv pohlavní dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoliv, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoliv, kdo dítě zneužívá.

(definice podle Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992)

¹⁰ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 59-63

¹¹ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 65

Sexuální zneužívání je v anglosaské literatuře označováno jako syndrom CSA (Child Sexual Abuse).

Sexuální zneužívání rozlišujeme dotykové a bezdotykové. Můžeme sem zařadit i sexuální využívání dítěte k výrobě pornografie nebo k prostituci.

Je charakterizováno jako sexuální aktivita mezi dospělým anebo zralejší osobou a sexuálně nezralým jedincem¹².

Následkem může být ztráta důvěry v okolí, pocity bezmocnosti. Rozdíl v reakci může být rozdílný u dívek a chlapců. U chlapců se může objevit sexuálně agresivní chování, pocity ztráty mužnosti nebo pochybnosti o jejich sexuální orientaci.

Syndrom přizpůsobení

Vzniká u dětí, které své zážitky se sexuálním zneužíváním někomu svěří a poté své výpovědi odvolají.

C. R. Summit v roce 1983 tento jev nazval syndromem dětského přizpůsobení pohlavnímu zneužívání a upozornil na to, že děti v případě odhalení jsou vystavovány druhotnému zneužívání – sekundární viktimizaci. Při svěřením se dítěti často nevěří a vše se přičítá přílišné fantazii dítěte.

Dle C. R. Summit syndrom zahrnuje 5 fází:

- Utajování
- Bezmocnost
- Svedení a přizpůsobení
- Opožděné, konfliktní a nespravedlivé odhalení
- Odvolání výpovědi.

¹² Pešová, I., Šamalík, M.: *Poradenská psychologie pro děti a mládež*, Praha: Grada, 2006, str. 118

Nejčastějšími aktéry sexuálního zneužívání jsou muži, kteří mají odlišné sexuální zaměření (pedofilové) nebo muži, kteří neovládají své pudové jednání. Ženy „zneuživatelky“ jsou vzácné případy.¹³

Sexuální zneužívání se pro dítě stává celoživotní traumatem, které vyvolává negativní citové reakce. Tyto reakce mohou být krátkodobé i dlouhodobé.

Ovlivní vztah jedince k sexualitě v dospělém věku. Dle Vágnerové (1995) je jednou z extrémních reakcí ztráta sexuálních zábran. Opačným následkem může být sexuální dysfunkce.

Jako příklad sexuálního zneužívání uvádím kazuistiku č. 1¹⁴:

Na kriminální policii Správy hl. m. Prahy se dostavili v doprovodu svých rodičů tři nezletilí chlapci. Dvěma bylo v té době 14 let a jednomu necelých 11 let.

Prvotní informace, kterou kriminalisté do zákonných zástupců chlapců získali, zněla tak, že jejich pionýrský vedoucí se měl v průběhu několika posledních let dopouštět pohlavního zneužívání několika dětí, a to jak ve svém bydlišti, na chatách svých rodičů, tak i přímo v areálu pionýrského tábora. Zneužívání nezletilých se měl dopouštět tím, že chlapce solékal do naha, třel a sál jim pohlavní úd a nutil je, aby totéž prováděli oni jemu. Za tyto praktiky je pak měl odměňovat různými dárky.

Nezletilý uvedl, že byl členem pionýrské skupiny od čtvrté třídy. Během roku se konaly nepravdělně schůzky; vedoucí obtelefonoval děti, že se jede např. na plavání, ale některé si vyzvedl o dvě hodiny dříve. S nimi pak odjel do svého bytu. Tady chlapců řekl, ať se svléknou a „jdou se s ním pomazlit“, když předtím jim za to vždy slíbil nějaký dárek. Na posteli je pak začal hladit, osahávat na přirození, sál jim pohlavní úd, vkládal jim do řitního otvoru různé předměty (zkumavky, skleněné kuličky apod.) a pak s některými provozoval anální styk. Dále požadovat, aby některé z uvedených praktik prováděli chlapci jemu. Někdy to všechno natáčel na video, buď sám, nebo tím pověřil některého chlapce.

¹³ Vágnerová, M.: *Psychopatologie pro pomáhající profese*, Praha: Portál, 1999, str. 343

¹⁴ *Kriminalistický sborník č. 1/2004*, Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, str. 11-14

Nezletilým při tom pouštěl koupené nebo jím natočené videokazety s pornografickou tematikou.

Obviněný byl ještě téhož dne za přítomnosti obhájce vyslechnut. Vypověděl, že se dětmi pracuje cca 20 let, a to vždy bez problémů. Poslední tři roky na sobě ale začal pozorovat a pociťovat, že „jsou mu někteří chlapci milejší a samotná jejich přítomnost ho vzrušuje“. Zpočátku to tedy začalo dotyky a mazlením a pak to přerostlo v jednání, popsané ve sdělení obvinění. Potvrdil, že k tomuto jednání nedocházelo jen v jeho bytě, ale i v chatách jeho rodičů a na pionýrském táboře. Vždy se jednalo jen o chlapce, dívka tam byla pouze jedna, ale s tou k souloži nedošlo. Potvrdil a doznal vše, co předtím uvedli tři nezletilí chlapci.

Soudní znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie konstatovali ve svém znaleckém posudku, že obviněný, ač nadprůměrně inteligentní, trpí psychosexuální poruchou – homosexuální pedofilií. Zaměření na nezletilé chlapce k deliktům přímo vedlo. Při pohlavním zneužívání byly ovládací schopnosti obviněného podstatně sníženy, ovšem schopnost rozpoznat společenskou nebezpečnost svého jednání byla vždy plně zachována. Znalci upozornili na vysokou společenskou nebezpečnost, která bez ochranného léčení ústavní formou jako nezbytné, stejně tak lze doporučit kastraci.

1.2.4 Zanedbávání

V případě zanedbávání není dítěti poskytnuta dostatečná péče v oblasti jeho potřeb. Postižené dítě nedochází pravidelně do školní docházky, trpí nedostatečnou hygienou nebo vyrůstá v nevhodném prostředí pro výchovu dítěte. Rozumíme tím nedostatek výchovy vyplývající ze socioekonomicky nízké úrovně.

Podle Dunovského, Dytrycha, Matějčka (1995) se zanedbávané dítě ocitá v situaci, kdy je akutně a vážně ohroženo nedostatkem podnětů důležitých k svému zdravému fyzickému i psychickému rozvoji. V krajním případě jsou děti izolované od ostatní lidské společnosti.

Jako příklad zneužívání je možné uvést případ pětiletého chlapce, který se s otcem dostaví k vyšetření na žádost lékaře. Za přítomnosti otce je chlapec nemluvní, nechce komunikovat. Ve vyjádření mateřské školy je uváděno, že chlapec v mateřské škole vždy žádá o další jídlo, některé druhy jídel nezná. Po návštěvě OSPOD se ukáže, že dítě doma dostává jen omezeně stravu, je před ním zamčena lednička. Otec odůvodňuje chování tím, že má dítě bezlepkovou dietu, a pokud mu jídlo neschovají, sní vše, i to, co nesmí. Což však odborných lékařským vyšetřením prokázáno není.¹⁵

1.2.5 Zvláštní formy CAN

Systemové týrání – můžeme ho označit také jako druhotné ubližování (sekundární viktimizace). Klasickým případem je, když je dítě odebráno ze své původní rodiny a předáno do náhradní péče, kde mu je poskytnuta nedostatečná péče.

Rituální zneužívání – do této formy řadíme všechna zneužívání, kdy jsou děti využívány například pro náboženské nebo magické rituály, které jsou praktikovány různými společenstvími.

Sexuální turismus – jedná se o vyhledávání dětí k sexuálním praktikám pro cizince, kteří přijedou do cizí země.

Münchhausenův syndrom by proxy – s rozvojem poznání syndromu CAN se ukázalo, že existují případy, kdy rodiče vedle úmyslných otrav různými léky si vymýšlejí u dětí nejrůznější příznaky a onemocnění. V důsledku toho jsou děti častěji vyšetřovány lékařem a může docházet k léčení, které neodpovídá objektivní skutečnosti.

¹⁵ Pešová, I., Šamalík, M.: *Poradenská psychologie pro děti a mládež*, Praha: Grada, 2006, str. 117

1.3 Psychologické aspekty

Týrání v rodině můžeme přirovnat k začarovanému kruhu. Začíná většinou mírnějšími projevy a nenápadně, oběť je ochotná někdy i řadu let tolerovat střídání dvou vzorců chování násilníka – lásky (naděje) a strachu. Od hrubých nadávek, stálého kritizování, ponižujících urážek, zesměšňování, podryvání sebedůvěry, omezování osobní svobody, vyhrožování tělesným ublížením až po přímé tělesné ubližování¹⁶.

1.3.1 Rizikové rodiny

Zaměříme se na rizikové rodiny. Členové rodiny tráví hodně času společně, proto zde může docházet k větší pravděpodobnosti týrání. Musíme sem zařadit všechny rodiče, kteří neumějí ovládat své emoce, jednají impulsivně a neuvědomují si následky svého chování. Patří sem rodiny neúplné, rodiny, kdy jeden nebo oba rodiče trpí psychickou poruchou nebo jiným zdravotním postižením. Do této skupiny můžeme dále zařadit rodiče, kteří mají náročné zaměstnání nebo se zaměřují na své problémy a dítě je pro ně zátěží. Zde se vždy nemusí jednat o fyzické týrání, ale o týrání psychické. Pro děti se často stávají nebezpečnými rodiče, kteří nejsou dostatečně zralí na výchovu dítě, neunesou zodpovědnost, která je spjata s výchovou. Dle statistik bylo prokázáno, že u dospělých, kteří byli sami v dětství zneužíváni či týráni, je 3 – 5krát větší pravděpodobnost toho, že se budou stejným způsobem chovat ke svým potomkům.

Týrajícím většinou bývá muž, otec vlastní nebo nevlastní. Ženy se většinou stávají pasivními účastnicemi, které násilí nechtějí vidět nebo ho tolerují z mnoha

¹⁶ Vodáčková, D., a kol.: *Krizová intervence*, Praha: Portál, 2002, str. 476

nepochopitelných důvodů. Ženy jako pachatelky se většinou dopouštějí zanedbávání. Týrající rodiče pocházejí ze všech sociálních skupin.

Při vzniku týrání a zneužívání se podílí několik faktorů, jako například rodinné, společenské nebo kulturní faktory. Jak jsem se již zmínila, také velkou roli zde hraje nezralost rodičů. Dle studie Dukewicha et. al., 1996 se odhaduje, že 36 – 51% všech zneužívaných a týraných dětí vychovávají adolescentní matky, které nejsou psychicky připravené na rodičovské povinnosti.

Podle Langmeiera, Krejčířové, 1998 je široce diskutovatelná otázka tzv. transgeneračního přenosu, kdy týrané děti se v dospělosti samy stávají týrajícími rodiči. Přenos z jedné generace na druhou se odhaduje na 30%. Jako vysvětlení tohoto přenosu se může uvést, že děti vidí ve svých rodičích vzor a jejich chování v dospělosti jim nepřipadá nesprávné.

Dospělý jedinec může svobodně rozhodnout, zdali svou fyzickou a intelektuální převahu obrátí proti dítěti i za cenu, že tím dítěti ublíží. Toto však vždy neplatí. Rizikovým jedincem se dítěti může stát i osoba, která trpí duševní nemocí. Neuvědomuje si své chování a následky, které svým jednáním způsobí.

Jako příklad týrající matky můžeme uvést matku, která trpí tzv. laktační psychózou, kdy ztrácí přehled o sobě, svém okolí, propadá depresím a následně ubližuje sobě i svému dítěti.

Emoční, sociální nezralost, nedostatek zkušeností, neodpovídající sociální zázemí, pocit opuštěnosti to vše mohou být rizikové faktory, které ohrožují tělesné i psychické zdraví dítěte ze strany dospělého jedince.

Podstatným rizikem se mohou stát i nadměrné požadavky rodičů vůči svým dětem. Svá neuskutečněná přání přenášejí na své děti a v momentě jich nesplnění se dítě stává objektem výčitek a hněvu svých rodičů. Nucené zařazení dítěte do určité role se pro něj stává nesmírným psychickým nátlakem.

Týrající rodič nebo rodiče ve svých potomcích často úmyslně vidí méně inteligentní, neposlušné a nešikovné děti. Tím si často omlouvají své jednání. V rodinách s přítomností týrání se často vyskytují autoritativní prvky výchovy.

Důležité je uvést, že odpovědnost za týrání nese vždy ten, kdo dítěti ubližuje. V zákoně o rodině je uvedeno „*rodiče mají být svým osobním životem a chováním příkladem svým dětem*“.

Obecně mezi rizikové dospělé řadíme:

- lidé s patologickým vývojem osobnosti, agresivními povahovými rysy, lidi impulsivní, nezdrženliví, trpící neurotickými obtížemi
- lidé závislí na alkoholu a drogách
- lidé žijící chronicky ve stresových situacích
- lidé, kteří byli sami v dětství zanedbáváni a týráni
- lidé nedostatečně motivované pro rodičovství (např. upřednostňující vlastní záliby apod.)
- rodiče psychosociálně nezralé pro rodičovství
- rodiče s přehnanými nároky na své dítě
- rodiče s neobvyklým životním stylem (členové sekt apod.).¹⁷

Dalšími rizikovými faktory se stává velikost rodiny nebo ekonomická stabilita rodiny.

1.3.2 Osobnosti rodičů

Jsou určité psychické stavy, které psychiatři označují jako hraniční, tzn., že je nelze označit přímo jako duševní poruchy, ale občas se jako určitý náznak duševní

¹⁷ www.syndromCAN.cz

poruchy projevují. Chování, které vybočuje z normy, je totiž mimo jiné určováno tzv. kulturními vlivy a normami, které jsou platné v určité dané společnosti¹⁸.

Mezi základní poruchy osobnosti, které mohou být důsledkem toho, že rodiče trpí psychickými poruchami, jsou psychóza, porucha osobnosti – psychopatie a neuróza.

Psychóza – mezi nejzávažnější druhy psychóz řadíme schizofrenii, kterou mohou onemocnět ve stejné míře ženy i muži. Jedinci trpící tímto onemocněním jsou odtrhnuti od reality. Projevuje se narušením myšlení a vnímání, poruchou emotivity a osobnostní integrity. Jedinci mají problémy v mezilidských vztazích, bývají kritičtí ke svému okolí. Trpí problémy v oblasti citových vztahů a neumějí vyjadřovat své emoce. Další poruchou osobnosti může být deprese, která způsobuje stavy, kdy jedinec je natolik zaujat svým psychickým stavem, že dochází k zanedbávání nebo týrání dítě.

Porucha osobnosti – psychopatie – tato porucha není definována jako nemoc, ale jedná se o trvalou povahovou odchylku. Struktura osobnosti zde postrádá vyváženost a harmonii. Psychopati jsou ke svému okolí nepříjemní a těžce se s nimi vychází. Děti žijící s rodiči, kteří trpí touto poruchou, se často stávají obětí psychického a fyzického týrání. Paranoidní porucha je charakteristická pro svou zášť vůči většině lidí. Přátelské chování okolí si vysvětlují jako chování nepřátelské. Děti jsou podrobovány neustálým výslechům. Rodinná atmosféra je napjatá a děti jsou za své prohřešky tvrdě trestány. Mezi nejzávažnější poruchy také musíme uvést dissociální poruchu, která se projevuje nezájmem o city druhým. Jedinci trpící touto poruchou jsou agresivní a reagují násilně na jakékoli podněty. Děti jsou často nesmyslně trestány. Důvodem jejich trestu je mnohdy pouze smyšlený důvod, protože člověk s touto poruchou si potřebuje vybit svou agresi na slabším.

¹⁸ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 113-114

Do této kategorie ještě patří další poruchy, jako například histriónská porucha (blízká hysterii), anankastická porucha nebo anxiózní (vyhýbavá) porucha.

Neurózy – jako nejčastější jsou úzkostné a fobické poruchy. Vývoj dětí u takto postižených rodičů bývá poškozen. Žijí v neustálém napětí, protože jsou od svých rodičů nabádány k tomu, aby o své rodině nikdy nemluvily, čímž dochází k časté izolaci do společnosti.

Psychické poruchy spojené se zneužíváním alkoholu a jiných návykových látek – v rodinách závislých na alkoholu nebo jiných návykových látkách často dochází ke konfliktům, hádkám nebo jiným stresovým situacím. Děti většinou žijí v nedostačujících sociálních podmínkách. Alkohol odbourává společenské zábrany, čímž může dojít i k násilí na dítěti.

Porucha osobnosti je trvalý stav, který vytváří disharmonii ve vlastních osobnostních vlastnostech. Důsledkem je, že trpí sám jedinec i jeho celé okolí.

Psychopatologická vysvětlení spojují neschopnost kontrolovat impulsy k násilnému chování proti partnerům a dětem s hluboce zakořeněnými pocity nespokojenosti, hněvu a podrážděnosti. Tyto základní postoje jsou výsledkem vlastních jizev např. týrání a deprivace, které mají negativní vliv na schopnost vytvářet normální vztahy.¹⁹

1.3.3 Rizikové děti

Obětí týrání, zneužívání a zanedbávání se může stát jakékoli dítě v kterémkoliv věku. K týrání může docházet již prenatálně, kdy matka úmyslně poškozuje plod.

Každé týrání, zneužívání a zanedbávání má následky nejen pro dítě, ale pro celou rodinu. Tato událost nelze zapomenout, pouze se s ní vyrovnat. Dítě během zneužívání a zanedbávání ztrácí podmínky pro vytvoření adekvátního sebevědomí a morálky, schopnost svobodného myšlení, schopnost důvěřovat

¹⁹ Bentovim, A.: *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*, Praha: Grada, 1998, str. 58

a milovat, ztrácí schopnost intenzivní produktivity (do školy přichází vyčerpané, unavené, často depresivní, někdy se v jedné oblasti uplatní, v jiné ne).²⁰

U rizikových dětí mohou působit tzv. biologické faktory. Mohou to být děti s nezvladatelným temperamentem, chronickými nemocemi nebo vrozenými tělesnými nebo duševními chorobami. Existují i typy dětí, které dospělé provokují k násilí. Mohou to být i děti, které se nějakým způsobem odlišují. Tyto můžeme rozdělit do několika skupin.

Děti, které vyčerpávají dospělého – mohou to být děti, které celé noci nespí, pláčí, křičí, nejsou k utišení. Dále mohou být riziku ubližování vystaveny děti, které procházejí tzv. obdobím vzdoru (nejčastěji vrcholí kolem 3. roku života), často bývají nespokojené, podrážděné a zlostné. Do této kategorie patří i děti s lehkou mozkovou dysfunkcí, děti hyperaktivní.

Děti s málo pochopitelným chováním – např. děti autistické, děti s poruchami komunikace (kuktání) nebo učení (dyslexie, apod.). Tyto děti mohou být dospělým na „obtíž“, protože jejich výchova je náročnější. V neposlední řadě sem patří i děti mentálně retardované.

Děti, které nesplňují očekávání rodičů – v případě nesplnění nároků jsou více trestány, často dostávají méně rodičovské lásky. Tyto děti často trpí pocitem, že své rodiče zklamaly a jejich pozornost si nezaslouží. Patří sem děti s nižším intelektovým vývojem, s tělesnými defekty nebo děti s nápadnostmi ve vnějším tělesném zjevu.

Děti, které si vymáhají uspokojení svých potřeb – takto často reagují děti, kterým není věnována dostatečná pozornost a péče. Často provokují, chovají se vyzývavě. Tyto děti bývají deprivované.

²⁰ Pöthe, P.: *Dítě v ohrožení*, Praha: G plus G, 1999, str. 42-45

1.3.4 Rizikové situace

V této kapitole se nebudu věnovat všem možným rizikovým situacím, ale vyberu jen ty nejzávažnější. Jedná se o všechny situace, kdy je dítě vystaveno psychickému nebo fyzickému strádání.

Děti si nemohou vybrat, do které rodiny se narodí, neovlivní psychopatologický stav svých rodičů. Nejrizikovější je pro dítě situace, kdy jeho rodiče trpí nějakou psychickou poruchou nebo jiným zdravotním postižením. Děti žijící v tomto prostředí často přebírají patologické chování svých rodičů. Poté mají zkreslený pohled na sebe a na okolní svět. Nejsou připraveni pro další vývoj a často selhávají v zátěžových životních situacích.

Když děti mají děti. Do této kategorie patří mladí rodiče, většinou pod hranicí zletilosti. Ještě nenarozené dítě je již bráno jako určitá překážka, která brání v uskutečnění plánů. Mladá matka ještě není emočně vyspělá a může začít žárlit na pozornost, která je okolím věnována dítěti. Tím, že není připravena na mateřskou povinnost, může v matce růst určitá agrese, která má dopad na její dítě. Mladí rodiče pro svou psychosociální nepřípravenost nejsou schopni plnit základní rodičovské povinnosti.

Narození poškozeného dítěte. Každý rodičovský pár, který očekává narození dítěte o něm má své představy. Pokud se jim narodí, díky genetickým faktorům, poškozené dítě, jedná se velký problém. Postižené děti, které nejsou schopny splnit ambice svých rodičů, mívají často velmi těžký život.

Dítě a rozvod rodičů. Dunovský, Dytrych, Matějček (1995) považují za hrubou nepravdu, že jsou období ve vývoji dítěte, ve kterých nemá rozvod rodičů na dítě vliv. Dítě je poškozováno nejrůznějšími formami rozpadu rodiny v jakémkoliv věku vývoje. Rodiče jsou zaujati svými problémy natolik, že nejsou schopni vnímat změny v chování svého dítěte. Častým argumentem bývá, že malé děti ještě nechápou co rozvod je, ale je důležité uvědomit si, že se pohybují v prostředí,

kteřé bývá plně agresivity, psychického vypětí, což má neblahý vliv na dítě. Byly prováděny výzkumné studie, kdy se hledaly faktory a situace, které nejvíce ohrožují zdravý psychosociální vývoj dítěte spojené s rozvodem rodičů. Mohou se rozdělit do tří skupin.

1. Zanedbávání – zásadním faktorem je, že rodiče jsou soustředěny na své problémy, řeší svou psychickou nestabilitu. Děti se stávají narušiteli. Je jim věnována menší pozornost.
2. Týrání – dítě může být využito jako prostředek k tomu, aby bylo ublíženo jednomu z rodičů. Situace v rozvádějící se rodině je sama o sobě pro dítě psychickým nátlakem.
3. Zneužívání – manipulování – dítě je využíváno jako prostředek v boji mezi partnery. Slouží pro vyřizování si účtů mezi rodiči. Příkladem může být „kupování“ si dítěte dárkama, čímž může dojít ke zmatení dítěte, které neví, zdali jde o opravdovou lásku nebo pouze o předstírání.

Výzkumy ukázaly, že ve velmi krátké době po rozvodu, se otec v 40ti% případů přestává stýkat se svým dítětem a v 21% se s ním stýká nepravidelně. Problémy spojené s rozvodem, které děti prožily, se často prolínají i do jejich budoucího života.

Z praktického výkonu sociálně – právní ochrany dětí vyplývá, že v posledních letech byl nárůst případů řešených v souvislosti s rozvody manželství.

Dítě a nevlastní rodič – pokud se v rodině objeví nový otec nebo matka, taková rodina se označuje jako tzv. rodina doplněná. Časté střídání partnerů bývá pro dítě velkým psychickým tlakem. Zvykáním si na nového člena rodiny prochází dítě náročným procesem adaptace.

1.3.5 *Následky týrání a zneužívání*

U dětí, které jsou vystaveny týrání a zneužívání nebo byly týrány a zneužívány dochází k podstatným změnám v chování. Dochází ke skleslosti dítěte, pasivitě. Často se stahuje do sebe, přestává komunikovat s okolím. V opačném případě dochází k neklidu, agresivitě a dalším poruchám chování. Pravidlem bývají výkyvy ve školním prospěchu. V dospělém věku často vykazují známky akutní reakce na stres.

U sexuálně zneužívaných dětí se může změna projevit ve vztahu k vlastnímu tělu a dodržování čistoty. Může docházet k neochotě mýt se a převlékat, dotýkat se vlastního těla vůbec. Nebo se může vychýlit opačným směrem, kdy se dítě nutkavě myje a převléká, štítí se šatů, které již mělo jednou na sobě. Popisovány jsou také ataky panické úzkosti, zejména v souvislosti s určitým místy nebo osobami²¹.

U dětí, které byly vystaveny týrání nebo zneužívání může docházet ke zvýšené tendenci k promiskuitě, prostituci nebo sebevražednému chování a závislostem všeho druhu. Změní pohled na svět dospělých, přestanou akceptovat společenské hodnoty a normy, čímž dochází k častým útěkům z domova, hledání part, kde jsou uznávány asociální normy chování. Delikvence vzniklá jako určitá forma „odplaty“ za utrpení, které jim způsobili dospělí, se stává pro dítě znevýhodňujícím.

Týrané děti jsou ustrašenější či agresivnější než jejich vrstevníci, ale stále s nimi mohou držet krok ve vývoji rozumových schopností. Zanedbávané dítě nemá dost příležitostí k tomu, aby se učilo základním civilizačním dovednostem. Mají málo podnětů k tomu, aby mohly rozvíjet svůj intelekt. Střídají se u nich stavy apatie a náhlého oživení (skáčou, křičí, do něčeho buší). Zanedbávané děti mají

²¹ Vodáčková D., a kol.: *Krizová intervence*, Praha: Portál, 2002, str. 461

nedostatečný soucit s bližními, necítí vinu při přestupku proti obecným zásadám morálky. Snadno se stávají obětními beránky dětských kolektivů.²²

1.4 Právní aspekty

1.4.1 Právní ochrana

Právo nebýt týrán svými rodiči, vychovateli či jinými osobami znamená rovněž právo nebýt poškozen, právo netrpět zbytečnou bolestí a právo nemít posttraumatický stresový syndrom²³. Z toho vyplývá, že povinností rodičů a vychovatelů je vytváření ideálních podmínek pro vývoj dítěte. Ochrana dětí před týráním je zakotvena v několika zákonech. Česká republika je členem Úmluvy o právech dítěte, ze které vyplývá povinnosti státu chránit dítě před všemi formami týraní. Existuje i zákonná úprava pro děti, které byly odebrány z disharmonických rodin a dány k adopci, do pěstounských rodin nebo do dětských domovů.

Úmluva o právech dítěte zakotvena ve sbírce zákonů č. 104 z roku 1991. Byla přijata v New Yorku r. 1989. Jménem České a Slovenské Federativní Republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 30. září 1990, v platnost vstoupila v souladu s článkem 49 odst. 2 6. ledna 1991. Tato úmluva přesně rozděluje role státu, dítěte a rodiče. Právo dítěte vyrůstat v rodinném prostředí, vyplývá z její ratifikace. Byla podepsána více než 150 členskými státy OSN. Pro účely této úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve. Povinnosti, které jsou uvedeny v článku 35, spočívají v tom, že státy, které jsou smluvní

²² Matoušek O.: *Rodina jako instituce a vztahová síť*, Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, str. 111

²³ Vaničková, E., Hadj-Moussová, Z., Provazníková, H.: *Násilí v rodině*, MpaSV, 1995

stranou Úmluvy o právech dítěte, přijímají všechna nezbytná vnitrostátní, dvoustranná a mnohostranná opatření k zabránění únosů dětí, prodávání dětí a obchodování s nimi za jakýmkoli účelem a v jakékoli podobě²⁴. Smluvní strany Úmluvy jsou též povinny brát ohled na práva a povinnosti rodičů nebo za děti zákonně odpovědných jedinců.

Úmluva o právech dítěte zahrnuje právo
na život, přežití a rozvoj
na jméno, národnost a zachování identity
na svobodu a bezpečnost jedince
nebýt týrán a mučen
nebýt vzat do otroctví
na lidskou důstojnost
na pomoc a podporu národního i mezinárodního zákonodárství
na spravedlivé a veřejné jednání u soudů
na soukromí domova a korespondence
na ochranu při nezákonné urážce cti a pověsti
na vzdělání
na volný čas, hry a umělecké činnosti
na přiměřenou životní úroveň
na uzavírání sňatku a založení rodiny
na účast v občanských hnutích
a současně i svobodu.

Listina základní práv a svobod (č. 2/1993 Sb.) je jednou z nejdůležitějších právních úprav. Každý je způsobilý mít práva, právo na život, nedotknutelnost

²⁴ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 185

osoby, právo nebýt podroben mučení ani krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu, právo nebýt podroben nuceným pracím nebo službám, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a právo na ochranu jména. Článek 32 zdůrazňuje potřebu poskytnout zvláštní ochranu dětem a mladistvím. Je zde přesně určeno, že péče o děti je právem rodičů, ale tyto práva jsou omezena. *„Péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči. Práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona“.*

Zákon o rodině č. 94/1963 Sb. prošel několika novelizacemi, které přinesly podstatné změny v úpravách rodinného práva. Za nejdůležitější novelu považujeme přijetí zákona č. 91/1998 Sb. Z toho zákona vyplývá rodičovská zodpovědnost při péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, při zastupování nezletilého dítěte a při správě jeho jmění. Při výkonu práv a povinností vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti jsou rodiče povinni důsledně chránit zájmy dítěte, řídit jeho jednání a vykonávat nad ním dohled odpovídající stupni jeho vývoje. Mají právo užít přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a jakkoli ohroženo jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.

Trestní zákon č. 140/1961 Sb.²⁵ ve znění pozdějších předpisů. V trestním zákoně je ochrana týraných dětí blíže specifikována v hlavě šesté.

§ 215

Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

²⁵ Šámal, P., Púry, F., Rizman, S.: *Trestní zákon*. Komentář, 5. vydání, Praha: C. H. Beck, 2003

Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým způsobem nebo na více osobách, nebo pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu.

Péčí a výchovou se rozumí nejen péče a výchova rodičů ve vztahu k nezletilým dětem, ale i jakákoli jiná péče a výchova. Dle TrZ může základ péče nebo výchovy spočívat v platné právní úpravě – dítě je v péči svých rodičů, v úředním rozhodnutí – osoba, zbavená způsobilosti k právním úkonům je na základě soudního rozhodnutí v péči svého opatrovníka, v pracovní smlouvě – dítě je po dobu vyučování nebo na lyžařském kursu, v jiné smlouvě – děti jsou v péči svých příbuzných v době zahraniční dovolené svých rodičů nebo i v konkludentních činech – bratranec fakticky pečuje o svou nemocnou sestřenicí apod.

Trestní zákon označuje týrání jako zlé nakládání se svěřenou osobou, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří. Trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání. Týrání svěřené osoby ve smyslu znaků trestného činu podle § 215 se může stát i opomenutí povinné péče, k níž byl pachatel povinen, jestliže svěřená osoba vzhledem ke svému věku nebyla schopna sama se o sebe starat (zanedbání osobní hygieny dítěte, neposkytování přiměřené stravy atd.). Nemusí vznikat pouze na základě zlého působením fyzických útrap, ale může jít i o zlé nakládání v oblasti psychické.

Přímým pachatelem trestného činu týrání svěřené osoby je v Trestním zákoně myšlena osoba, která vykonává ve vztahu k týrané osobě péči a výchovu. Mohou to být rodiče, rodič, příbuzní, učitelé, vychovatelé, ošetřovatelky, sportovní trenéři, přátelé a známí rodičů týrané osoby i jiné osoby, jejichž vztah k týranému je založen zcela nahodilým úkonem (např. faktickým převzetím péče).

Zvláště surový způsob Trestní zákon vykládá jako zlé nakládání s týranou osobou s výraznou mírou brutality, která se vymyká z rámce běžného u většiny

trestných činů tohoto druhu; pálení rukou dítěte nad plamenem plynového sporáku, pálení žehličkou na těle týrané osoby, opakované tlučení týrané osoby do modřin, které nejsou ještě zhojeny apod. Pokud jde o zavinění, postačí ve vztahu k tomuto znaku nedbalost.

Páchání trestného činu po delší dobu je v Trestním zákoně vysvětleno jako doba trvání řádově v měsících. V souvislosti s tím je třeba zdůraznit, že čím méně intenzivní bude týrání, tím delší dobu bude muset takové zlé nakládání trvat, aby se mohlo jednat o naplnění této okolnosti podmiňující vyšší trestní sazby a naopak. Z hlediska zavinění postačí ve vztahu k okolnosti páchání činu po delší dobu nedbalost.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb., přijetím tohoto zákona došlo k výrazné změně v oblasti ochrany týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí. Je v něm zakotveno, kdo tuto ochranu zajišťuje. Upravuje také postup zprostředkování náhradní rodinné péče, upravuje preventivní poradenskou činnost, ústavní a ochrannou výchovu dětí, zřizování zařízení sociálně-právní ochrany, např. azylová zařízení, krizová centra, linky důvěry apod.²⁶ Vyplývá z něj, že každý je oprávněn upozornit orgán sociálně-právní ochrany, že rodiče zneužívají práva vyplývající z rodičovské zodpovědnosti či nemohou plnit tyto povinnosti. Dále se v zákoně uvádí, že dítě má právo požádat o pomoc tento orgán a to i bez vědomí rodičů. Je-li schopno má právo formulovat své vlastní názory, svobodně se vyjadřovat. Dále se zákon zabývá tím, kde lze oznámení učinit²⁷. Tím se také rozumí, že každý je povinný oznámit i případy, u kterých vzniká podezření na výskyt syndromu CAN. V případě oznámení zaručuje povinnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí zachování mlčenlivosti. Oznámení je také možné učinit anonymně.

²⁶ Dušková Z., a kol.: *Obraz problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003*, Praha: Dětské krizové centrum Praha, 2004, str. 94-95

²⁷ Dušková Z., a kol.: *Obraz problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003*, Praha: Dětské krizové centrum Praha, 2004, str. 94-95

V zákoně je uvedeno, že dítě samo má právo požádat OSPOD o pomoc při ochraně a to i bez vědomí rodičů. Toto mu umožňuje § 8.

Dále tento zákon umožňuje dítěti vyjadřovat se při projednávání všech záležitostí, které se ho týkají, a to i bez přítomnosti rodičů.

Dle §5 je předním hlediskem sociálně-právní ochrany zájem a blaho dítěte.

1.4.2 SPOD – nástroje k ochraně dětí od státu

Základní práva dítěte jsou zakotvena v mezinárodních úmluvách. Vždy záleží na praktickém využití těchto práv. Okruh dětí, na které se sociálně – právní ochrana vztahuje je vymezen zákonem. Toto vymezení je pouze demonstrativní a to z důvodu existence řady situací, ve kterých se děti s rodiči ocitají a které nelze v zákoně vyjádřit. Do péče sociálně – právní ochrany dětí se v první řadě řadí děti, u kterých je jejich výchova vážně ohrožena nebo porušena. Při řešení případů dětí postižených syndromem CAN je velice důležitá interdisciplinární spolupráce pracovníků sociálně – právní ochrany, policie, psychologů lékařů a pedagogů a dalších odborníků, kteří se zabývají tímto problémem. Hlavní náplní pracovníka věnující se syndromu CAN je hájit práva a zájmy dítěte. V případě podezření na syndrom CAN je nutné okamžitě podstoupit příslušné kroky. Například na základě předběžného opatření odejmout dítě z postižené rodiny. Tím však práce s rodinou nekončí, i nadále by měli být pracovníci s rodinou v kontaktu. Je nutná týmová práce, kde se využívají terénní spolupracovníci sociálně – právní ochrany. Pracovníci musí vyhodnotit situaci, s ohledem na právo dítěte na kontakt s rodiči, toto se však nemůže stát vynucenou povinností, pokud by kontaktem s rodiči došlo k traumatizování dítěte. Kvalifikovaní odborníci jsou povinni zasáhnout při zjištění výskytu syndromu CAN.

1.4.3 Subjekty poskytující sociálně – právní ochranu

Zákon o sociálně-právní ochraně definuje i kdo tuto ochranu poskytuje. Orgány určenými k ochraně dětí jsou soudy a dále orgány sociálně – právní ochrany, jimiž podle zákona jsou:

- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- Obecní úřady
- Krajské úřady
- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Dalšími orgány, které zajišťují sociálně – právní ochranu jsou obce a kraje v samostatné působnosti, komise pro sociálně – právní ochranu dětí, právnické a fyzické osoby – nestátní, neziskové organizace, jsou-li výkonem sociálně – právní ochrany pověřeny. Kdo bude pověřen k výkonu sociálně – právní ochrany určují krajské úřady. Mezi nezávislé orgány, které hájí práva dětí, patří veřejný ochránce práv. V praxi se zabývá mimo jiné řešením podnětu z oblasti sociálně – právní ochrany. Pravomoc veřejného ochránce práv upravuje zákon č. 349/1999 Sb.²⁸

Mezi hlavní úkoly orgánů sociálně – právní ochrany v oblasti CAN řadíme:

- prevence
- vyhledávání dětí
- příjem oznámení
- diagnostika
- prognóza
- řešení

²⁸ *Koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodiny do roku 2008, MpaSV*

- terapie.

Základními předpoklady k zajištění ochrany dětí trpící syndromem CAN jsou:

- specializace a soustavné vzdělávání sociálních pracovníků
- vytvoření odborného multidisciplinárního týmu spolupracovníků
- zajištění dostatečného rozsahu terénní práce
- zajištění pohotovostních služeb

1.4.4 Metody postupů subjektů poskytující SPOD

Pracovník zabývající se problematikou SPO dosáhne kladného výsledku pouze v případě, že spolupracuje s dalšími odborníky, nevstoupí do problému izolovaně. V první řadě musí vypracovat komplexní anamnézu, ze které vychází nejen sám sociální pracovník, ale i další odborníci, kteří s ním spolupracují. Tato anamnéza se stává klíčovým bodem, který slouží jako základní materiál. Její sestavení vyžaduje odbornost a zkušenosti. Musí být obsažná a musí postihnout jak zdravotní, tak sociální údaje, včetně prenatálních a perinatálních, a popsat dítě jak ve zdraví, tak v nemoci²⁹.

Z této anamnézy vychází sociální diagnóza, která hodnotí současnou situaci dítěte na všech třech úrovních – zdraví tělesné, dušení a společenské. Sociální diagnóza slouží jako podkladový materiál pro vyhodnocení prostředí, ve kterém dítě žije, jeho vliv na vývoj dítěte nebo schopnost zařazení se do mezilidských vztahů.

Na bázi sociální diagnózy vzniká sociální terapie. Pod tímto termínem rozumíme soubor zásahů a opatření vzniklé na úrovni medicínské, psychologické,

²⁹ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 211-214

pedagogické, sociální, právní, ekonomické, které směřují ve prospěch dítěte. Hlavním úkolem je zhodnocení stability rodiny, osobnosti rodičů a dalších členů rodiny a hlavně zájmu rodičů o dítě a péči o ně.

Nedílnou součástí pracovní náplně sociálního pracovníka je práce v terénu a koordinace správného fungování odborníků v týmové spolupráci.

Metodický postup:

1. Prevence
 - Primární prevence – cílem je informovat laickou i odbornou veřejnost a tím snížit pravděpodobnost výskytu a vzniku syndromu CAN. Spolupracovat se školami, zdravotními středisky, policií. Zajišťovat specializace a odborné vzdělávání sociálních pracovníků.
 - Sekundární prevence – cílem je sledování rizikových skupin a rizikových životních situací. Provést jejich analýzu a vybrat ohrožené rodiny, u kterých se zajistí pravidelný dohled.
 - Terciální prevence – pokud již došlo k poškození dítěte, zajistit jeho bezpečnost a zabránit dalšímu zhoršování situace.
2. Detekce – v této fázi postupu je úkolem sociálních pracovníků přijímání oznámení týkající se podezření na syndrom CAN.
 - Aktivní vyhledávání – provádí se v rámci preventivních opatření.
 - Ohlášení podezření.
3. Diagnostika – zajistit komplexní sociální diagnózu. Zahájit spolupráci s ostatními odborníky; lékaři, školská zařízení atd. Vytvořit záznamy v souladu s § 52 zákona č. 359/1999 Sb. Hlavním úkolem diagnostiky je stanovení, zdali se nejedná o dítě, které je ohrožené syndromem CAN.
4. Prognóza - je výsledkem diagnostického postupu. Vyplývají z ní další opatření, která poskytují informace pro rozhodnutí, zda může být dítě ponecháno v rodině. Důvody pro odejmutí dítěte z rodiny musí být závažné a ověřené. Při

posuzování případu je velmi důležitou skutečností věk dítěte, protože doba, po kterou je dítě vystaveno nepříznivému vlivu životních situací, má rozdílnou hodnotu v různých vývojových obdobích dítěte. V případě potvrzení výskytu syndromu CAN je nutné posoudit, zda existuje bezprostřední ohrožení dítěte a zajistit dítěti bezpečí a odbornou pomoc nebo dítě není bezprostředně ohroženo. V tomto případě se stanoví program rehabilitace.

5. Terapie – vhodnou terapii většinou poskytují specializovaná pracoviště. Probíhá formou rodinné terapie a socioterapie a snachou o změnu rodinných zvyklostí či výchovných přístupů, s cílem rodinu zachovat. Podle § 11 a § 12 zákona č. 359/1999 Sb. Zajistit odbornou pomoc, dohled a úzkou spolupráci se školskými zařízeními, ošetřujícím lékařem a policií. Hlavním úkolem terapie je zmírnění či odstranění následků CAN.

1.5 Prevence

Prevence je důležitým faktorem jak předcházet syndromu CAN. Měla by vycházet z praktických zkušeností a měla by zúročit poznatky, které byly získány v přímé práci s klienty se syndromem CAN, a to práce diagnostické a terapeutické. Prevence by měla být včasná a systematická. Včasnou prevencí se rozumí, že by měla být zahájena již v útlém věku dítěte. Mělo by být informováno o možných rizicích, které vznikají mimo domov. Určité pravidla bezpečného chování – např. nezastavovat se s cizími lidmi, nikam s nimi nechodit apod. Dítě by mělo být upozorněno také na možné riziko intrafamiliárního zneužívání. Důležité také je naučit dítě jak se má zachovat pokud se cítí ohrožené. Největší část informovanosti spočívá v rodině. Někdy je toto prakticky nemožné pokud se jedná o rizikovou rodinu. Proto je také nutné, aby s dětmi byl veden rozhovor na toto téma již v mateřské školce nebo ve škole.

Dle Dětského krizového centra je několik preventivních pravidel, které by měly být dodržovány:

- Od útlého dětství by se mělo dítě učit intimitě, rozpoznávat určité hranice. Příliš rozvolněné vedení nahrává různým formám zneužívání. Dítě by mělo být přiměřeně vedeno k tomu, aby si zavíralo dveře v koupelně, na záchodě, aby se převlékalo v ústraní. To mu pomáhá naučit se respektovat hranice intimity.

- Dítě by mělo jasně vědět, že tělo patří jen jemu. S výjimkou konkrétních situací se jeho těla nesmí nikdo dotýkat. Konkrétní situace, ale i osoby, které jsou k úkonům oprávněné, musíme dítěti sdělovat jasně a srozumitelně. Dítě má být vedené k tomu, aby umělo sdělit, pokud by mu bylo jednání jiných osob nepříjemné. Není třeba hledat složité formulace, ale obyčejná slova. Potřebné je učit dítě pojmenovávat pohlavní orgány.

- Učit děti, že smí odmítnout požadavky dospělých, pokud jsou jim nepříjemné. Naučit je odlišit potřebnou poslušnost od výzev, které mají odmítnout, což neznamena vést dítě k neposlušnosti.

- Učit dítě věřit svým pocitům, řídit se jimi a sdělovat je. Může se tím výrazně napomoci tomu, že se o vznikajícím ohrožení dítěte doví již v jeho zárodku.

- Učit děti odlišovat „dobrá a špatná“ tajemství, manipulaci. Pokud je dítěti situace nepříjemná, nemusí dodržet neprolomitelnost mlčení, ke kterému je často abusorem zavázáno.

- Přiměřeně k věku dítěte by se s ním mělo hovořit o sexu. Je na místě, aby takové téma otevírali rodiče.

Důležité je dítě ujistit, že jsme zde na jeho ochranu, že jeho trápení bereme vážně, jak vážná jsou subjektivně pro dítě bez ohledu na objektivní závažnost. Ale také, že jakékoliv jeho trápení dokážeme unést a zvládnout. Mnoho dětí si myslí, že svými problémy rodičům přidělávají starosti.

1.5.1 Primární prevence

Světová zdravotnická organizace vysvětluje primární prevenci jako počínání, při kterém dochází k určitému neblahému společenskému jevu. Aby se předcházelo jeho vzniku, potlačil se v jeho v zárodku, nedala se mu příležitost ani půda, v níž by mohl zapustit kořeny.

Pro týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte se často používá přirovnání obrazu plovoucího ledovce. Odborníci zabývající se tímto tématem většinou zachycují pouze to, co je nad povrchem, to co už je zjevné. Hlavním úkolem primární prevence je zabránit jakémukoli riziku, kterým by mohlo dojít k výskytu syndromu CAN. Velkým preventivním činem celosvětového významu je Úmluva o právech dítěte a Světová deklarace o přežití, ochraně a rozvoji dítěte.

Podle Matějčka, 1995 můžeme v primární prevenci CAN rozlišit zhruba tři vrstvy:

- Zaměřené působení na širokou veřejnost.
- Zaměřené působení na rodiče a vychovatele, jakož i na ty, kdo se na rodičovství nebo profesionální vychovatelství připravují.
- Zaměřené působení na odborné pracovníky a tzv. veřejné činitele – hlavně lékaře, psychology, sociální pracovníky, právníky, soudce, politiky apod.

Zaměřené působení na širokou veřejnost

Širokou veřejností je myšlena společnost jako celek. Úkolem je působení na veřejnost tak, aby byla vnímavější, aby se více zajímalo o zájmy a potřeby dítěte. Aby byla vytvořena společenská životní atmosféra, v níž se riziko násilí vůči dítěti snižuje na minimum a stávalo se nepřehlédnutelným.

Jako prostředek slouží široce založená osvěta. Hlavními aktéry jsou všechny instituce se širokou celospolečenskou působností dotýkající se nějakým způsobem života dětí. Jsou to například orgány státní legislativy a jimi vytvořené a pak

uplatňované zákony, vyhlášky, politické strany, školy, nevládní organizace dětí a mládeže, organizace zabývající se rodinou a mnoho dalších.

Zaměřené působení na rodiče a vychovatele nyní i budoucí

Toto působení má již určitější objekt svého působení, určitější cíle a pracovní prostředky. V této rovině působení se jedná o děti v jejich nejvlastnějším prostředí – v rodině. Hlavním cílem je přijetí dítěte takovým, jakým je. Působení na rodiče v době, kdy dítě už je na světě, má do značné míry omezenou naději na úspěch, je důležité zaměřit se především na rodiče budoucí. Nejedná se pouze o působení osvětové a výchovné. Podstatným prostředkem primární prevence jsou také všechna obecná opatření ve prospěch rodin s dětmi, podpory finanční, nabídky nejrůznějších služeb atd. Takováto opatření zvyšují pocit bezpečí a jistoty jednotlivých členů rodiny i rodiny jako celku.

Rozhodující úloha v přípravě dětí na příští rodičovství připadá samotné rodině. Můžeme sem zařadit školy s programem sexuální výchovy a výchovy dětí k rodičovství, propagace antikoncepce a plánování rodiny aj.

Primární prevence na této úrovni, je všechno, co zabraňuje, aby nevzniklo to, čeho se týká sekundární prevence – aby nevznikaly rizikové skupiny obyvatelstva a rizikové životní situace, jež jsou pak onou „úrodnou půdou“ pro syndrom CAN³⁰.

Zaměřené působení na odborné pracovníky a veřejné činitele

Tato úroveň působení se zaměřuje na zprostředkování poznatků z výzkumů, odborných studií, průzkumů obyvatelstva. Cílovou skupinou jsou lidé nejrůznějších vědních oborů a společenské praxe, kteří se zabývají otázkami CAN.

³⁰ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček, Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 105-106

1.5.2 Sekundární prevence

Ve spojitosti s CAN se za sekundární prevenci pokládá:

- Předně vytipování rizikových skupin obyvatelstva a rizikových životních situací, za nichž nejspíše k týrání, zanedbávání či zneužívání dítěte dochází.
- Cílené, programové působení na tyto skupiny lidí a na tyto situace tak, aby se riziko CAN snížilo na minimum.³¹

Na tomto stupni prevence je důležité odhalovat rizika spojená s možností výskytu CAN. Podstatné je mít tyto rizika pod kontrolou nebo přímým působením se snažit o jejich snižování. Jedná se pouze o prevenci, k žádnému konkrétnímu týrání dítěte ještě nedošlo. Hlavním cílem sekundární prevence není jenom ochránit samotné dítě, ale i případného pachatele. Snaží se předcházet možnosti uskutečnění činu.

Seznámení veřejnosti s problémem CAN je jednou z nejzásadnějších funkcí prevence. Je velice důležité, aby okolí před tímto problémem nezavírala oči. Pokud má někdo podezření, že v jeho okolí dochází k týrání, zneužívání nebo zanedbávání, nebát se tento čin ohlásit. I přestože ohlašovací povinnosti vychází se zákona, mnozí z nás to neohlásí. Může je k tomu vést neschopnost nebo také neochota tento čin posoudit nebo do toho nechtějí být zapojeni, v mnoha případech i nezájem o osud dítěte.

Informováním by se mělo předejít možné situaci, kdy dotyčný si není jistý, zdali se jedná o týrání.

V mnoha případech se jedná o fakt, že veřejnost má nedůvěru k institucím, které se tímto problémem zabývají. Nechtějí se zapojovat do problémů, které souvisejí s komunikací s těmito institucemi.

³¹ Dunovský, J., Dytrych, Z., Matějček Z., a kolektiv: *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*, Praha: Grada, 1995, str. 107

Jako důležité preventivní opatření je vytváření krizových center, kam je možné se obrátit a vyhledat pomoc.

1.6 Intervence

Krizovou intervencí se rozumí setkávání se s klientem či klienty po dobu, která je nutná pro vyrovnání se se vzniklou zátěží a překonání prvotního šoku. Spilková (1999) uvádí, že v průměru se jedná o 3 – 6 setkání.

Následná pomoc týraným, zneužívaným nebo zanedbávaným dětem po odhalení týraní závisí individuálně na každém případě, na závažnosti týraní nebo zneužívání, na schopnosti netýrajících členů rodiny se po takovém odhalení o dítě dále starat a na případných zraněních, která dítě utrpělo. Na prvním místě musí být však vždy potřeby dítěte a jeho ochrana. V rámci prvních kroků pomoci a krizové intervence je snaha zabezpečit především zastavení násilí, tedy ochranu dítěte před násilím, ať už bitím nebo zneužitím. Odhalení násilí je velkým zásahem do fungujících rodinných, i když patologických stereotypů, a proto by se měl tento krok udělat se zřetelem na co nejmenší narušení rodinného fungování, zejména pokud jsou v rodině ještě další děti.³²

V některých případech se také stává, že po odhalení násilí se zbytek rodiny dítěti odcizí, tvrdí, že si dítě vše vymyslelo. Taková rodina často na dítě vyvíjí psychický nátlak a vyčítá mu, že svými výmysly zapříčinilo rozpad rodiny, že rodinu poškodilo. Častým výsledkem takto „vydíraných“ dětí bývá, že svoji výpověď odvolají. Proto důležitým krokem k tomu, aby tento případ nenastal, je co nejdříve rodinu zkontaktovat s odborníky.

Základní zásadou krizové intervence je, aby tito odborníci byli týmem, zajistili dítěti komplexní pomoc a hlavně myslely v první řadě na zájem dítěte. Pokud

³² Pešová, I., Šamalík, M.: *Poradenská psychologie pro děti a mládež*, Praha: Grada, 2006, str. 131

nebudou takto smýšlet, vystavují dítě dalšímu traumatu a sami se podílejí na sekundární viktimizaci. Je nutné dítěti ukázat, že to zlé skončí. Tato představa se stává pro týrané nebo zneužívané dítě velkou úlevou.

Pro pracovníky krizové intervence se doporučuje zachovávat některé zásady, jako například, že by neměli dítěti nabízet něco, co nemohou splnit, pomoci dítěti vymezit se vůči okolí, které ho poškozuje a pomoci mu naučit se říkat „ne“ nebo mu dát najevo, že všechno má svůj konec i začátek³³.

Některé výzkumy ukazují, že až šestý nebo sedmý dospělí uvěří dítěti jeho „příběh“. V mnoha případech se stává, že o svém trápení dítě nechce mluvit tváří v tvář. Z tohoto důvodu vznikla tzv. *telefonická krizová intervence*. Oznamit nebo svěřit se s tím, že jsem týrán nebo zneužíván? Komu to mohu říct? Jaké budou následky? Asi takové a mnoho dalších otázek napadne dítě, které řeší tento problém.

Mnoho dětí i dospělých vypovídá o tom, jak negativní, někdy až odmítavou reakci zažili, když se v minulosti pokusili o svěření svého problému. Například proto, že narazili na zděšení a popření, jindy fascinaci a zvědavost. Anonymní kontakt je pro oběti zneužití a týrání jednou z nejužívanějších cest kontaktu. Podle zkušeností se tito klienti někdy neschvějí hned při prvním kontaktu, ale testují tím, že nabízejí náhradní témata. Rozhodující pro další otevření je míra tolerance a akceptace bez konzultantova moralizování. Z tohoto úhlu pohledu je patrné, jak důležité je nerozlišovat hovory na ty, ve kterých „o něco jde“, a na ty, které jsou „o ničem“. ³⁴

Pro telefonickou krizovou intervenci je možné čerpat určité zásady, které jsou doporučovány pro vedení rozhovoru. Pro každý případ existuje jiný způsob vedení rozhovoru. V každém případě je pro všechny problémové okruhy hlavní, aby tomu, kdo potřebuje pomoc, byla věnována patřičná pozornost, aby věděl, že

³³ Pešová, I., Šamalík, M.: *Poradenská psychologie pro děti a mládež*, Praha: Grada, 2006, str. 132

³⁴ Vodáčková, D., a kol.: *Krizová intervence*, Praha: Portál, 2002, str. 462

o jeho problém je zájem a získal pocit důvěry. Vědomí toho, že na své trápení není sám, je důležitým krokem pro jeho vyřešení.

Z výroční zprávy Krizového centra pro děti a rodinu v Jihočeském kraji pro rok 2006 vyplývá, že pomoc potřebují zejména děti ve věku od 11 do 15 let (tabulka č. 1). Z toho bylo celkem 20 případů syndromu CAN (tabulku č.2).

Tabulka č. 1

<i>Věková kategorie</i>	<i>Počet klientů</i>
0 – 5	23
6 – 10	43
11 – 15	107
16 – 20	65

Tabulka č. 2

<i>Syndrom CAN</i>	<i>Počet případů</i>
Týrání	5
Zneužívání	10
Zanedbávání	5

2. Praktická část

2.1 Cíl výzkumu

Cílem praktické části této práce je ukázat za pomoci získaných informací o pachatelích a obětech možné rizikové faktory, které mohou být častou příčinou vzniku trestného činu týrání svěřené osoby. Tyto informace sumarizovat a pomocí procentového znázornění data posoudit a objasnit ve vztahu k získaným teoretickým poznatkům.

2.2 Výzkumné metody

Informace o pachatelích a obětech byly získány ze 44 spisů, které byly poskytnuty Službou kriminální policie a vyšetřování, Policie České republiky, Okresního ředitelství České Budějovice a Český Krumlov. Jedná se o pachatele, kteří byli v letech 1997 – 2007 za spáchaný trestný čin odsouzeni. Z poskytnutých spisů byly za účelem zpracování bakalářské práce použity tyto materiály:

- výpověď poškozeného (poškozené)
- výpověď obviněného
- znalecký posudek z oboru zdravotnictví
- znalecký posudek z oboru psychologie
- rozsudek okresního soudu.

Na základě takto získaných informací byla zjištěná data kvantifikována, vyjádřena v procentech a následně interpretována.

2.2 Výzkumný vzorek

Sledovaný vzorek tvořilo celkem 52 pachatelů a 62 obětí z okresu České Budějovice a Český Krumlov. Tito pachatelé byli za spáchaný trestný čin vyšetřováni a následně odsouzeni. 23 pachatelů bylo již v minulosti pro spáchání jiného trestného činu odsouzeno. U těchto pachatelů jsem sledovala následující faktory: věk, pohlaví, trestní minulost, vzdělání, zaměstnanost, diagnostikované psychické poruchy, rodinný stav a typ primární rodiny.

Ve výzkumném vzorku oběti jsem se snažila zachytit věk, pohlaví, diagnostikované psychické poruchy, vztah oběti a pachatele.

2.3 Interpretace zjištěných dat

Tabulka ukazuje věkovou kategorii a počet pachatelů, kteří spáchali trestný čin podle § 215.

Tabulka č. 1: Věk pachatele v době spáchání trestného činu týrání svěřené osoby.

VĚK	POČET PACHATELŮ	%	VĚK	POČET PACHATELŮ	%
22	3	5,8%	39	2	3,8%
25	1	1,9%	40	1	1,9%
26	2	3,8%	42	2	3,8%
27	2	3,8%	43	1	1,9%
28	2	3,8%	44	1	1,9%
29	1	1,9%	45	1	1,9%
30	5	9,6%	46	1	1,9%
31	1	1,9%	47	1	1,9%
32	2	3,8%	48	3	5,9%
33	3	5,8%	49	1	1,9%
34	2	3,8%	51	2	3,8%
35	3	5,8%	52	1	1,9%
36	5	9,6%	57	1	1,9%
37	1	1,9%	58	1	1,9%

Z celkového počtu 52 pachatelů bylo nejvíce pachatelů ve věku 30 let (9,6%) a 36 let (9,6%).

Tabulka č. 2: Pohlaví pachatele trestné činu

POHLAVÍ	POČET	%
Muž	35	67,3%
Žena	17	32,7%

Z tabulky, která znázorňuje rozdělení pachatelů podle pohlaví, vyplývá, že nejčastějšími pachateli trestného činu jsou muži a to v celkovém počtu 35 (67,3%). V 17 případech (32,7%) týrání se jako pachatel uvádí žena.

Tabulka č. 3: Počet diagnostikovaných poruch u pachatelů v době spáchání trestného činu zjištěných na základě psychologických posudků.

DIAGNOSTIKOVANÉ PORUCHY	POČET	%
Porucha osobnosti	4	7,7%
Mentálně defektní porucha	2	3,8%
Závislost na alkoholu	3	5,8%
Jednodušší, emočně nestabilní osobnost	1	1,9%
Bez poruch	29	55,8%
Bez posudku	13	25,0%

Tato tabulka znázorňuje počet pachatelů a diagnostikované poruchy, které byly zjištěny na základě znaleckých posudků z oboru psychologie. Celkový počet pachatelů s diagnostikovanou poruchou byl 10 (19,2%). Nejvíce byla zastoupena porucha osobnosti, kterou trpěli 4 pachatelé (7,7%). V převážné většině, 29 případů (55,8%) v době spáchání trestného činu netrpěli žádnou poruchou. Na 13 pachatelů (25%) nebyl vytvořen znalecký posudek.

Tabulka č. 4: Rodinný stav pachatele v době spáchání trestného činu.

RODINNÝ STAV	POČET	%
Svobodný	11	21,1%
Rozvedený	20	38,5%
Ženatý, vdaná	19	36,5%
Vdova, vdovec	2	3,8%

Z uvedených údajů bylo zjištěno, že nejvíce se trestného činu týráni dopouštěli rozvedení pachatelé, 20 případů (38,5%). Dále nejčastějšími aktéry byli ženatí či vdané, 19 pachatelů (36,5%). Následovali svobodní, 11 případů (21,1%). 2 pachatelé (3,8%) byli vdovci.

Tabulka č. 5: Nejvyšší dosažené vzdělání pachatele

VZDĚLÁNÍ	POČET	%
Základní vzdělání	18	34,6%
Zvláštní	1	1,9%
Vyučen	31	59,6%
Středoškolské vzdělání	1	1,9%
Vysokoškolské vzdělání	1	1,9%

Ze získaných informací vyplývá, že nejvíce pachatelů mělo ukončený učební obor, celkový počet 31 (59,6%). Celkem 18 pachatelů (34,6%) mělo základní vzdělání, 1 pachatel (1,9%) měl zvláštní školu. Dokončené středoškolské vzdělání měl 1 pachatel (1,9%) a 1 (1,9%) pachatel měl vzdělání vysokoškolské.

Tabulka č. 6: Zaměstnanost pachatele v době spáchání trestného činu

STAV	POČET	%
Zaměstnán	20	38,5%
Nezaměstnán	19	36,5%
Podnikatel	4	7,7%
Mateřská dovolená	6	11,5%
Důchod	3	5,8%

Na základě sumarizovaných údajů bylo zjištěno, že z celkového počtu bylo nejvíce pachatelů zaměstnáno, 20 případů (38,5%). Dále tabulka ukazuje, že v 19ti případech (36,5%) byli pachatelé bez pracovního poměru. Na mateřské dovolené bylo 6 pachatelů (11,5%), v důchodu byli 3 pachatelé (5,8%) a 4 pachatelé (7,7%) byli podnikatelé. Z údajů, které vyplývají z této tabulky lze dojít k závěru, že sociální situace rodiny se podílí na možném vzniku týrání.

Tabulka č. 7: Trestní bezúhonnost pachatele v době spáchání trestného činu

STAV	POČET	%
Trestán	23	44,2%
Netrestán	29	55,8%

Z celkového počtu pachatelů, kteří byli obviněni z týrání dítě, jich bylo již v minulosti 23 trestáno (44,2%). Nejčastěji je jednalo o majetkovou trestnou činnost. U 29 pachatelů (55,8%) nebylo v minulosti prokázána žádná trestná činnost.

Tabulka č. 8: Typ primární rodiny pachatele

RODINY	POČET	%
Úplná	28	53,8%
Neúplná	17	32,7%
Neuvedeno	7	13,5%

Uvedená tabulka ukazuje typ primární rodiny, ze které pachatel pochází. Více než polovina pachatelů, 28 (53,8%), pochází z rodiny úplné, 17 pachatelů (32,7%) z rodiny neúplné. U 7 pachatelů (13,5%) nebyl typ primární rodiny uveden. U některých pachatelů, kteří pocházeli z rodiny úplné, byla zjištěna dysfunkce rodiny.

Tabulka č. 9: Věk oběti v době spáchání trestného činu

VĚK OBĚTI	POČET	%	VĚK OBĚTI	POČET	%
Novorozenec	1	1,6%	9	6	9,7%
1	4	6,5%	10	4	6,5%
2	3	4,8%	11	3	4,8%
3	1	1,6%	12	8	12,9%
4	4	6,5%	13	6	9,7%
5	3	4,8%	14	2	3,2%
6	2	3,2%	15	4	6,5%
7	5	8,0%	16	2	3,2%
8	3	4,8%	17	1	1,9%

Celkem bylo týráno 62 obětí. Nejrizikovější skupinou byli děti do 12 let, 47 případů (75,8%). Z toho nejvíce docházelo k týrání u dětí ve věku 1 roku, 4 oběti (6,5%), 4 let, 4 oběti (6,5%), 7 let, 5 obětí (8%), 9 let, 6 případů (9,7%) a 12 let,

8 obětí (12,9%). V této věkové kategorii došlo k týrání jednoho novorozence. Nejméně rizikovou skupinou jsou dospívající děti. Nejnižší výskyt týrání je ve věku 17 let (1,9%).

Tabulka č. 10: Pohlaví oběti trestného činu

POHLAVÍ	POČET	%
Muž	34	54,8%
Žena	28	45,2%

Z celkového počtu obětí docházelo ve více než polovině k týrání chlapců, 34 případů (54,8%). Ve 28 případech (45,2%) byly oběťmi dívky. Jak z tabulky vyplývá, můžeme konstatovat, že rizikovější skupinou jsou chlapci.

Tabulka č. 11: Počet diagnostikovaných poruch u obětí, které byly zjištěny na základě provedených psychologických posudků.

DIAGNOSTIKOVANÉ PORUCHY	POČET	%
Lehká mentální retardace	5	8,1%
Disharmonická porucha s prvky maladaptace	1	1,6%
Podprůměrné rozumové schopnosti	2	3,2%
Porucha osobnosti	2	3,2%
Disoační porucha	1	1,6%
Lehká mentální demence	3	4,8%
Sociální a percepční nezralost	1	1,6%
Slaboduchost	2	3,2%
Opožděný psychosociální a emoční rozvoj	1	1,6%
Psychická labilita	1	1,6%
Hyperkinetický syndrom	1	1,6%
Bez poruch	32	51,6%
Bez posudku	10	16,1%

Tato tabulka znázorňuje diagnostikované psychické poruchy, které byly zjištěny na základě znaleckých posudků z oboru psychologie. Z takto zjištěných údajů může konstatovat, že v poměrně vysokém počtu, 20 obětí (32,3%) trpělo některou z forem poruch. Nejčastěji zastoupenou poruchou byla lehká mentální retardace, v celkovém počtu 5 (8,1%). Dále nejčastěji citovanou poruchou byla lehká mentální demence, kterou trpěly 3 oběti (4,8%). 32 obětí (51,6%) v době, kdy na nich byl spáchán trestný čin týrání, netrpěla žádnou z možných forem poruch. Na 10 obětí (16,1%) nebyl proveden znalecký posudek.

Tabulka č. 12: Vztah oběti a pachatele

Typ rodiny		Počet	%
Vlastní rodič	Matka	16	30,8%
	Otec	16	30,8%
Nevlastní rodič	Matka	0	0,0%
	Otec	9	17,3%
Druh, družka		10	19,2%
Prarodič		1	1,9%

Ze získaných údajů plyne, že mezi nejčastější aktéry týrání lze řadit vlastní rodiče. Vlastní matka i vlastní otec je zastoupen ve stejném počtu, 16 případů (30,8%). V 9 případech (17,3%) došlo k týrání ze strany nevlastního otce, v 10 případech (19,2%) týral druh nebo družka rodiče. V 1 případě (1,9%) šlo o týrání ze strany prarodiče.

2.4 Závěrečné zhodnocení praktické části

Na základě zjištěných informací, které vyplývají z praktické části, lze konstatovat, že nejvíce pachatelů trestného činu pochází z nejbližší rodiny, tj. nejčastěji docházelo k týrání jedním z vlastních rodičů. V několika případech se na týrání podíleli oba rodiče. Poměrně velká část pachatelů pocházela z rodiny úplné. Více než polovina pachatelů byli muži.

Z prostudovaných spisů, znaleckých posudků z oboru psychologie, bylo zjištěno, že v několika případech byli sami pachatelé v dětství týráni. Z toho vyplývá, že pokud byl sám pachatel v dětství týrán, je největší pravděpodobnost toho, že i on bude mít ve svém budoucím životě sklony k násilnému chování.

Ze zkoumaného vzorku bylo zjištěno, že téměř polovina pachatelů se již v minulosti dopustila nějakého trestného činu, nejčastěji se jednalo

o majetkovou trestnou činnost, za kterou byli vyšetřováni a následně odsouzeni. Jako významné lze také zdůraznit nezaměstnanost pachatelů. V poměrně velkém počtu byla u pachatelů diagnostikována nějaká psychická porucha.

U obětí lze konstatovat, že nejčastěji byly týrány děti ve věku od narození do 12 let. Bylo zjištěno, že více než polovina týraných dětí byli chlapci. Z celkového počtu obětí, téměř třetina trpěla nějakou psychickou poruchou. Toto můžeme shledávat jako významný rizikový faktor pro vznik týrání.

K týrání byly používány různé předměty, tj. gumové hadice, ramínka, opasky, aj. v mnoha případech docházelo k fyzickému napadnutí.

Z celkového počtu obětí došlo ve dvou případech k usmrcení.

Závěr

Problematika týrání dětí je velmi složitý jev ve všech svých souvislostech, příčinách, způsobech realizace i následcích. Ve své práci se snažím z této široké problematiky vymezit rizikové faktory podílející se na vzniku syndromu CAN. Na výskytu se podílí vzájemně související faktory týkající se pachatele, oběti a situace, která přímo k trestnému činu vede. Problém odhalení této kriminality je komplikován tím, že se jedná o latentní kriminalitu.

Zjištěná data, která jsou znázorněna ve výzkumném vzorku, značně korespondují s teoretickými prameny. Můžeme konstatovat, že pachatelé pocházejí z prostředí, které je charakteristické pro své sociální jevy, jako je nezaměstnanost, trestní minulost nebo některá z forem psychických poruch, pocházejí z různých společenských vrstev, mají různou úroveň vzdělání. Z toho vyplývá, že rodiny vykazují značnou dysfunkci. Pachatelé pak jednájí impulsivně a podceňují následky svého chování. Z výzkumu též vyplývá, že rizikovější skupinou obětí jsou děti nějakým způsobem postižené nebo odpovídají nižší věkové kategorii, z toho důvodu mohou představovat pro rodiče větší zátěž a nároky na péči.

U dětí, které byly vystaveny týrání nebo zneužívání často dochází k sociálně patologickým jevům. Nevhodné vzorce chování pak uplatňují v promiskuitním chování, nerespektování sociálních norem a závislostech všeho druhu. U obětí dochází k traumatizaci a poškození. Patologické stereotypy, které si oběti osvojily od svých rodičů, si nesou i do svého dalšího života. Tyto vzorce narušují navazování mezilidských vztahů. Často dochází k vyhledávání skupiny, která uznává asociální normy chování. Šanci neopakovat patologické formy chování zvyšuje korekční zkušenost těchto jedinců. To znamená, že sami zažijí optimální projevy v mezilidských vztazích.

Vzhledem k poměrně vysokému výskytu tohoto trestného činu je nezbytné zabývat se preventivními postupy. Prevence je důležitým faktorem jak předcházet syndromu CAN. Při tělesném zranění dítěte je často velmi těžké posoudit, zdali k poranění došlo „nešťastnou náhodou“ nebo úmyslně. Tak zvaná pomyslná hranice mezi trestem a tělesným týráním je nepatrná, proto by měla prevence vycházet z praktických zkušeností a měla by zúročit poznatky, které byly získány v přímé práci s klienty se syndromem CAN, a to práce diagnostické a terapeutické. Pozornost je zapotřebí zaměřit na nejbližší rodinu. Nejčastěji dochází k týrání ze strany vlastního rodiče. Jako účinná zbraň proti vzniku týrání je informovanost. Dítě by mělo být upozorněno na možné riziko intrafamiálního zneužívání. Důležité je naučit dítě jak se má zachovat pokud se cítí ohrožené, doporučit instituce, které jsou kompetentní. Například poskytnout dětem ve školách přehled kontaktů institucí a odborníků, které se tímto problémem zabývají.

Informace by měly být zaměřeny jak mezi odbornou, tak i mezi laickou veřejnost. Ta poté může snadněji reagovat na dění ve svém okolí.

Seznam literatury

1. **BENTOVIM, A.:** *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Grada, 1998, ISBN 80-7169-629-3
2. **DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z., A KOLEKTIV:** *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995, ISBN 80-7169-192-5
3. **DUŠKOVÁ, Z., A KOLEKTIV:** *Obraz problematiky týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte v letech 1992-2003*. Dětské krizové centrum, 2004
4. **HARTL, P.:** *Stručný psychologický slovník*. 1. vydání, Praha: Portál, 2004, ISBN 80-7178-803-1
5. **KONCEPCE PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI A DĚTI ŽIJÍCÍ MIMO VLASTNÍ RODINY DO ROKU 2008**, MpaSV
6. **KRIMINALISTICKÝ SBORNÍK**, Ročník XLVIII, č. 1/2004
7. **LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.:** *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998, ISBN 80-7169-195-X
8. **LISTINA ZÁKLADNÍ PRÁV A SVOBOD**. Usnesení předsednictva ČNR č.2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základní práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky ve znění ÚZ č. 162/1998 Sb.
9. **MATOUŠEK, O.:** *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003, ISBN 80-86429-19-9
10. **PEŠOVÁ, I., ŠÁMALÍK, M.:** *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. Praha: Grada, 2006, ISBN 80-247-1216-4
11. **PÖTHE, P.:** *Dítě v ohrožení*. Praha: G plus G, 1999, ISBN 80-86103-21-8
12. **ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S.:** *Trestní zákon*. Komentář, 5. vydání, Praha: C. H. Beck, 2003, ISBN 80-7179-624-1
13. **VÁGNEROVÁ, M.:** *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999, ISBN 80-7178-678-0
14. **VÁGNEROVÁ, M.:** *Úvod do psychologie*. Praha: Univerzita Karlova, 1996

15. **VANÍČKOVÁ, E., HADJ-MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍKOVÁ, H.:** *Násilí v rodině*. MpaSV, 1995
ISBN 80-85529-17-3
16. **VODÁČKOVÁ, D., a kol.:** *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2002,
ISBN 80-7178-696-9
17. **Zákon o rodině č. 94/1963 Sb.**
18. **Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb.**
19. [online] www.syndromCAN.cz, cit. 25. 9. 2007
20. [online] www.mvcr.cz/statistiky/kriminalita.cz, cit. 20. 12. 2007

Seznam příloh

Příloha 1 – Statistické přehledy násilných činů v České republice
v letech 2000 – 2007

Příloha 2 – Statistické přehledy násilných činů v Jihočeském kraji
v letech 2000 -2007